

DE

št. 9

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

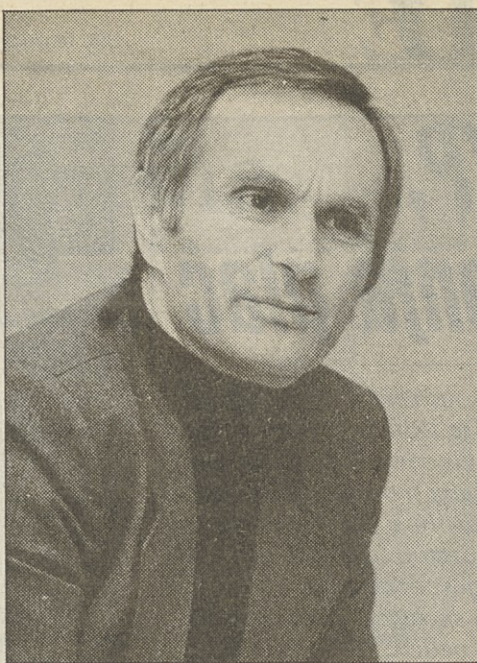
Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

ŠE POMNITE, TOVARISI

BRANE MIŠIČ trdi, da vlada plače podreja proračunu in ne gospodarskim ciljem. Kaže, da vlada spet ubira proti-tržne poti, čeprav se je takšno ravnanje še vedno dokazalo za povsem neučinkovito. Če kdo, imamo mi s tega področja bogate izkušnje, ki so nas že tolikokrat osiromašile. Včasih smo temu rekli »jugofaktorji« in kaže, da so zamikali tudi slovensko vlado.

O tem na 2., 11. in na sindikalnih straneh.

Ljubljana, 25. februarja 1993, št. 9, letnik 52, cena 105 SIT

NA STAVKO SE JE TREBA PRIPRAVITI

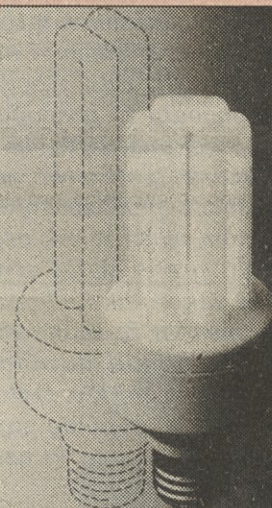

Smrdi, smrdi, se je na izredni konferenci SKEI, (o njej poročamo na 5. in 6. strani DE), strinjal

Albert Vodovnik.

»Podjetja načrtno uničujejo zaradi privatizacije, direktorji počno z delavci kot svinje z mehom, stranke pa z vsiljenim ustanavljanjem sindikatov skušajo spreiti delavce.«

KOMU NAJ SVETI DRŽAVNI SVET IN OD KOD MU SVETLOBA

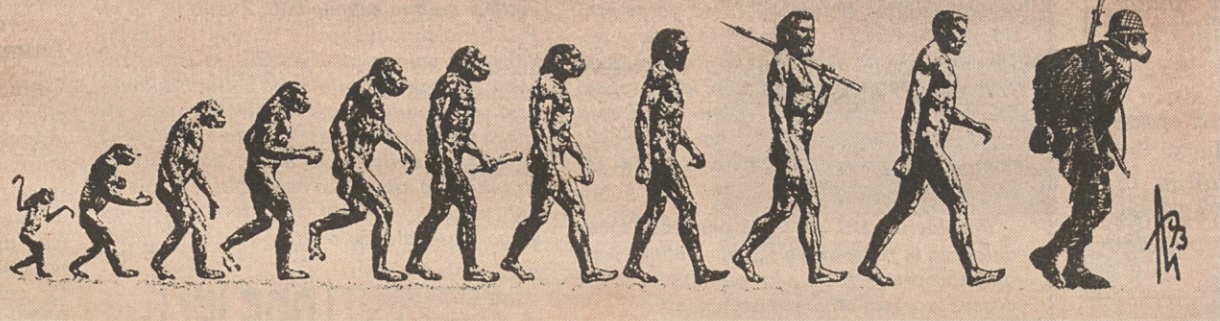

Zdravilo proti požrešnosti po neomejeni oblasti objavljamo na 2. strani.

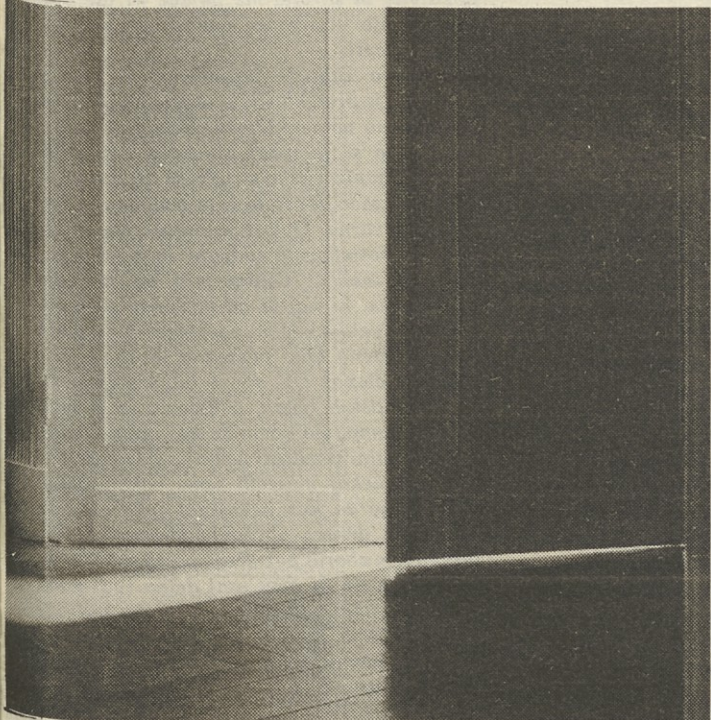
Navedek tedna
»Državni zbor si je omislil, da bi Erjavčevo ulico spremenil v parkirišče za avtomobile poslancev. Veliko jih je in še več jih bo, ki pravijo, da so državni poslanci navadne pizde.«
Bernard Nežmah
Mladina

KAJ SE GRE MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Zakaj tako dragocena termalna voda odteka v Savinjo, zakaj so domačini v Rimskih Toplicah brez kruha, zdravilišče pa pod oboroženo stražo, pišemo na 15. strani

5.000 PODPISOV POT SKOZI ZAKONODAJNA VRATA

Svobodni sindikati jih bodo zbrali, da bi po tej poti prvi segli po 88. členu ustave in državnemu zboru lahko predlagali spremembo in dopolnitev zakona o zdravstvenem varstvu in sprejem zakona o kolektivnih pogodbah. Več na 13. strani.

V ZSSS je že doslej včlanjenih precej upokojenih delavcev. Zdaj se bodo organizirali v samostojen sindikat. Več o tem preberite na 13. strani.

UPOKOJENCI USTANAVLJAJO SVOJ SINDIKAT

POSLANCEM DRŽAVNEGA ZBORA,
ČLANOM DRŽAVNEGA SVETA,
VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE

STALIŠČA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE DO »ZAKONA O ZAMRZITVI PLAČ«

Predsedstvo sveta ZSSS je v razširjeni sestavi dne 24. 2. 1993 obravnavalo že peto verzijo »Zakona o zamrznitvi plač« in ugotovilo, da predlagatelj – vlada Republike Slovenije – z zakonsko namero ne namerava uzakoniti že sprejetega aneksa k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo, ki so ga dne 22. 2. 1993 podpisali sindikati in Gospodarska zbornica Slovenije ter Obrtna zbornica Slovenije. Nasprotno, vlada predlaga zakonsko rešitev, ki določa plače mimo podpisanega aneksa. Poleg tega predlog zakona vsebuje še druge določbe, s katerimi se Svobodni sindikati Slovenije ne moremo strinjati in niso bile vsebina sprememb splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo.

Svobodni sindikati Slovenije v načelu zavračamo administrativno urejanje plač. Zato vladi predlagamo, naj tak predlog zakona umakne, oziroma državnemu zboru, naj ga ne sprejme. Če pa vlada Republike Slovenije že kaj predlaga, potem naj predlaga ustrezní predpis, ki

DE, sreda 14⁰⁰

bo zagotovil sankcioniranje neizvajanja sprejete aneksa k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Svobodni sindikati Slovenije smo pripravljene pri oblikovanju takega predpisa kreativno sodelovati.

Svobodni sindikati Slovenije pozivamo vlado in državni zbor, naj upoštevata voljo podpisnikov aneksa in dogovora k sklenitvi tega aneksa. V nasprotnem primeru bomo Svobodni sindikati Slovenije začeli uresničevati stavkovne načrte, napovedali in oklicali stavko s ciljem umakniti zakon o zamrznitvi plač in izvajati kolektivne pogodbe. S temi administrativnimi posegi v urejanje plač se v državi Sloveniji kršijo temeljna načela socialnega partnerstva in kolektivnega pogajanja, o čemer bomo Svobodni sindikati Slovenije obvestili tudi vse ustrezne mednarodne institucije.

Rajko Lesjak,
sekretar sveta ZSSS

Uzakoniti KP, ne omejevanja plač

Piše: Boris Rugelj

Menda so na svetu samo tri države, ki jim je uspelo podpisati dogovor o socialnem paktu. Če bi bila slovenska vlada modra, bi bila naša država četrta. In v tem primeru bi imelo gospodrstvo vsaj pol leta več denarja za gospodarjenje, vlada in delodajalci socialni mir, delojemalci pa bi vedeli, da se odrekajo delu dohodka danes na račun večjega deleža v prihodnosti. In prej bi prišli do novih delovnih mest...

Kakšen dogovor o socialnem paktu potrebujemo? Za naš sedanji gospodarski položaj bi bilo najbolj primerno skleniti hiter in kratkotrajen dogovor med vsemi porabniki družbenega produkta o omejeni porabi v korist gospodarstva.

Razmere v našem gospodarstvu so kljub nekaterim medlim znakom oživljanja še kritične, in dogovor o omejeni porabi, da bi se gospodarstvo laže postavilo na noge, zdaj potrebujemo bolj kot kdajkoli poprej. Zato bi morala biti vlada pravzaprav presrečna, ker so se delojemalci sporazumeli, da bodo za pol leta zmanjšali svoje zahteve do plač. To bi ji moralo priti prav kot močan argument pri pritiskanju na druge vrste porabe. In če bi bila modra, kot smo že omenili, bi to priložnost hitro izkoristila.

Namesto tega je državnemu zboru predlagala zakon o omejevanju plač, s katerim naj bi, kot so se njeni predstavniki hvalili, celo izboljšala določila aneksa h kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Vendar je celo zadnja verzija zakona, tista, ki jo je vlada ponudila državnemu zboru (potem ko je proučila podpisani aneks in skušala s približevanjem vsebine zakona letnemu sindikatom izbiti iz rok argumente za nasprotovanje zakonu), precej daleč stran od aneksa. Rajko Lesjak nam je zakon takole ocenil: »Zakon je zdaj res bližji aneksu, vendar še vedno vsaj za korak oddaljen. Zato smo v ZSSS ocenili, da ni razlogov, da odstopamo od prej zastavljenih zahtev. Odločno smo za takojšnjo odpravo zakona in popolno uveljavitev aneksa. Od zakonov pa smo za tistega, ki uzakonja in sankcionira ankes h kolektivni pogodbi.«

Argumentov imajo sindikati kar nekaj v rokah. O njih bomo podrobneje pisali v naslednji številki DE, zdaj omenjamo le zaključno ugotovitev.

Če bo zakon sprejet, bodo Svobodni sindikati sprožili stavkovne načrte, da bo umaknjen in da se bo začela spoštovati kolektivna pogodba z dodanim in podpisanim aneksom. Skratka, marec bo, kot kaže, res mesec resnega spora med vlado in sindikati.

Dileme slovenske desnice

Spoštovani!
V zadnji DE (18. 2.) se je vašemu »posebnemu poročevalcu« zabil cel kup neresnic. Ker sem prepričan, da je vaše vodilo predvsem objavljane konkretnih dejstev in na tem temelječe resnice, vas prosim za njihovo objavo. V nasprotnem primeru bom prisiljen smatrati, da gre za uredniško politiko in podzveti določene ne-ljube korake.

RESNICA ALI NE, TO JE ZDAJ DILEMA

»Posebni poročevalci DE« si je v zadnji številki (18. 2.) privoščil zapis, ki se ga ne bi sramoval nobeden od njegovih beogradskega kolegov. Ne vem še sicer za razloge takšnega zapisa, ker ga še nisem uspel najti, toda če nekdo zapiše toliko neresnic, gotovo ne gre za naključje.

Gospoda Janeza Lukača sem spoznal šele ob začetku mojega sodelovanja v volilni kampanji SLS, zato je evidentno, da je trditve »zaenkrat vemo zagotovo samo to, da je Čiriča pripeljal v SLS Janez Lukač...« blodnja ali

po domače laž. Te zasluge si, kolikor je meni znano, gospod Lukač ni nikoli lastil, ker, za razliko od nekaterih, človek enostavno rad govori resnico in se ne kiti s tujim perjem.

2. Milenko Vakanjac je izvrsten analitik briljantnega znanja. Poleg tega ima še eno lastnost: rad dela samo tisto, kar zna najbolje. Do danes še ni vodil ali sodeloval v vodenju nobene kampanje kakšne stranke, tako tudi SLS ne. Gre torej za še eno blodnja »posebnega poročevalca DE«.

3. Sodeloval sem z vrsto eminentnih politikov, zato lahko brez pretiravanja trdim, da se je Marjan Podobnik izoblikoval in v tej kampanji ter dogajanjih po njej potrdil kot osrednja osebnost med tistimi, ki se prištevajo k slovenski desnici. Pod njegovim vodstvom se je SLS uspela ne samo znova postaviti na noge, narediti preskok iz kmečke v ljudsko stranko, ampak postopoma, toda vztrajno postaja vodilna slovenska stranka. Danes sta na Slovenskem samo dve stranki, ki pridobivata tako članstvo kot simpatizirajo: ena od teh je SLS. Od kod torej »posebnemu poročevalcu DE« pogum zapisati, da se v SLS utegne zgoditi »...še nadaljnji osip...« članstva?

4. Volilna kampanja SLS je bila po mnenju številnih strokovnjakov (glej npr. revijo MM) ozna-

čena za eno najučinkovitejših na prejšnjih volitvah. Ne smemo pozabiti, da je večina političnih analitikov in komentatorjev ocenjevala, da bo SLS imela velike težave pri vstopu v parlament. To ne samo da se ni zgodilo, ampak je stranka danes četrta najmočnejša slovenska parlamentarna stranka z izrazito tendenco nadaljnjega jačanja. Zato mislim, da lahko vodstvu SLS kvečjemu čestitate za uspeh in pametno izbiro sodelavcev. Razumni politiki izbirajo sposobne, neumni pa »naše«.

5. V Sloveniji ne obstaja stranka, kjer ne bi imel vsaj enega dobrega prijatelja. To je možno predvsem zato, ker vedno gledamo na to, kaj je dobro, ne pa kaj se imenuje levo ali desno. Če bi »posebni poročevalci« vedel o dogajanjih v zahodni politiki, bi vedel, da je to skoraj pogoj za uspeh. Tako opevanega desničarja Helmuta Kohla ni niti najmanj motilo, da je skoraj popolnoma prevzel socialni program nemške SDP. Kohl je uspel!

6. »Posebnemu poročevalcu DE« alias Mladenu A. Švarcu je zelo dobro znana moja vloga v SDP. Zelo dobro ve, da sem vodil Socialdemokratsko frakcijo v SDP, da sem soavtor skoraj vseh programskih listin, ki so utrjevale socialdemokratsko orientacijo v SDP, ter da je eden od poglavitnih očitkov, ki so leteli na nas, bil ta, da

potrebuje organizacija več časa. Politično gledano bi sebe označil za socialdemokrata z močno podjarjenim liberalnim priokusom. Tako je te ideje označil tudi Veljko Rus. Upam, da gospod poročevalac Mladen A. Švarc ne bo tudi gospoda Rusa označil za »še ne prenovljenega komunista...«. Če pa je razlog v tem, da nisem ob odhodu popljuval prenoviteljev, pa mu lahko povem, da tega tudi v bodoče ne mislim. Ne njih ne kateregakoli sodelavca ali stranko, za katero sem ali bom delal. Če človek želi biti profesionalen, se mora tako tudi obnašati. To, Mladen, si velja zapomniti!

7. Da ne gre zgolj za preprosto naključno blodnja »posebnega poročevalca DE« alias Mladena A. Švarca, pa se kaže tudi v tem, da je moj priimek napisal napačno, z dvema mehikma č, kar naj bi zapisu dalo dodatno težo. Mladen A. Švarc mi je poslal kar nekaj pošte, me že nekajkrat omenjal v svojih komentarjih, toda vedno je popolnoma pravilno zapisal moj priimek. Zakaj bi se potem v tem zapisu »zmotil«?

Kakorkoli, Mladen A. Švarc si s tem zapisom ni zaslužil honorarja. Še več. Če bi bil jaz na mestu urednika, bi ga kaznoval pri naslednjem honorarju zaradi krhanja ugleda časopisa!

Miloš Čirič

Komu naj sveti državni svet in od kod mu svetloba

Številne polemike in različna stališča, ki se v javnosti pojavljajo o vlogi, pomenu in funkciji državnega sveta Republike Slovenije, odkrivajo poleg neresenih vprašanj tudi marsikatero prikrito nečednost, na katero je javnost premalo pozorna.

Obstoj drugega doma parlamenta je utemeljena v razvoju evropskih demokracij, v posebnostih našega razvoja in pozna pa ga večina držav pod takšnim ali drugačnim imenom (senat, lordska zbornica itd.). Pristojnosti teh »gornjih domov« evropskih parlamentov so praviloma neprimerno širše, kot jih ima državni svet Republike Slovenije (dalje DS), saj večinoma potrjujejo vse zakone, brez njihovega pristanka noben zakon sploh ne more veljati. Naš DS ima bistveno zožena pooblastila, saj zakonov ne potrjuje, pač pa jim kvečjemu nasprotuje, ko izglasuje odložni (suspenzivni) veto. To pa ni posebno preprosto doseči, ker je DS po svoji sestavi izredno heterogen in so posamezni interesi zastopani z enim, širše vzeto s štirimi svetniki, ki morajo o svojem predlogu prepričati 39 drugih svetnikov, ki zastopajo drugačne interese. Kljub vsemu in ob vseh argumentih lahko državni zbor (dalje DZ) nato vztraja pri svoji odločitvi in sporni zakon ponovno potrdi.

Pooblastila DS so torej omejena, točno določena in razmeroma skromno odmerjena, uporabo predvidenih ukrepov DS se lahko doseže le z zelo tehtnimi argumenti.

Kljub vsemu vik in krik okrog DS. Kaj je prestrašilo nasprotnike DS? So se naenkrat zavedeli, da njihova oblast ne ni tako absolutna, kot so mislili, čeprav so večinoma samo sodelovali pri oblikovanju ustave in zakona o DS?

Prikrite nečednosti

DS je svojo ustavno pravico izkoristil na svoji 3. seji in izglasoval odložni veto za pet od osemnajstih obravnavanih zakonov. Značilno pa je, da se omenja le teh pet spornih zakonov, nihče pa ne omenja soglasnosti za dve tretjini zakonov. Molči se tudi o tistih predlogih za odložni veto, ki niso bili sprejeti. Še bolj je značilno, da se sploh ne omenjajo razlogi, zaradi katerih je DS izglasoval svojo odločitev. Nihče tudi ne omenja, da je izglasovanje suspenzivnega veta za dva zakona dejansko dosegel član vlade s svojim arogantnim in istočasno neargumentiranim nastopom! Nihče tudi ne omenja argumentacije predlagateljev, ki se je pojavljala pri teh zakonih in se je glasila: res so zakoni slabi, toda sprejmimo jih, ker so nujni, saj so le časasni...

Kaj bi se šele zgodilo, če bi DS uporabil svojo drugo pravico ter zahteval zakonodajni referendum za sporne zakone, kot določa ustava Republike Slovenije? Na to pravico zaenkrat vsi pozabljamo in nekateri se zato lahko tolažijo, da bo DZ pač še enkrat potrdil sporne zakone, če je DS tako otročji, da nagaja. Toda lahko se zgodi, da se zgodba

o nekem zakonu ne bo končala le s ponovnim glasovanjem v DZ, pač pa z referendumom o tem zakonu.

Kljub temu, da DS sploh še ni uporabil vseh svojih sredstev, in kljub temu, da je nasprotoval le petim zakonom, se pojavlja vihar – o vsebini, vzrokih in razlogih za ravnanje DS pa niti besede!

Očitno se nadaljuje čudna kontinuiteta našega političnega obnašanja. Do sedaj smo predpise, zakone in celo ustavo uporabljali, le dokler so nam ustrezali. Ko ni šlo drugače, smo jih na hitro spremenili in prilagodili dnevnim potrebam. To prakslovenske zakonodajne oblasti najlepše ilustrirajo peripetije z volilno zakonodajo. Znano je, da se praktično niti dvakrat v novejši zgodovini Slovenije volitve niso izvedle po istem zakonu. Vsekakor je bilo treba volilno zakonodajo prilagoditi dnevnim potrebam tega ali onega trenutnega oblastnika. In vseeno se je ob lanskih volitvah izkazalo, da politične stranke niso niti toliko natančno prebrale za njih vitalnih zakonov, za katere so povrhu vsega glasovale, da bi si po prešteti glasov-

nega razvoja, ki ga skušajo nekateri uveljaviti.

DS je ostal zadnja družbena ustanova, kjer je npr. še mogoče uveljaviti »lokalne interese«, to je interese posameznih občin in regij. Izgubili smo zbor občin, občine izgubljajo vse svoje najpomembnejše pristojnosti, izgubljajo finančno suverenost, predvsem pa se bo njihova funkcija še bistveno bolj zmanjševala z novo zakonodajo. »Emonocentrizem« je vse bolj zmagovit na svojem področju.

Podobno velja za vsa tista ključna področja družbenega življenja, ki so po ukinitvi interesnih skupnosti ostala domala povsem prepuščena izvršni oblasti, raznim igricam v vladi, prodornosti posameznih ministrov... Krog odločanja se je skrčil na minimalen obseg, marsikje je ostal v rokah enega človeka.

Lakota po brezmejni oblasti

Prav tu je ustava dodelila DS njegovo vlogo in naloge. DS štiti interese določenih interesnih skupin od krajanov v posameznih upravnih enotah do bodočih lastnikov gospodarskih dejavnosti in delavcev... pa vse do tistih dejavnosti, ki smo jih včasih imenovali družbene dejavnosti (zdravstvo, znanost, šolstvo, kultura, socialno skrbstvo...). Če zakonodajna oblast ter vse politične stranke pozabijo na pravice teh skupin, mora DS zaščititi njihove interese.

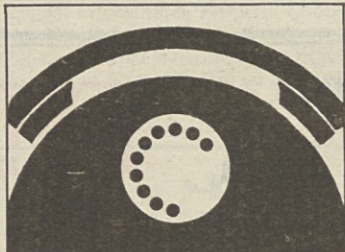
Do neke mere imajo torej prav tisti nasprotniki DS, ki vidijo v njem neko ustanovo, ki lahko do neke mere omejuje zakonodajno oblast. Toda to je po mojem mnenju pozitivno in skrbijo me pojavi, ki vse bolj zagovarjajo absolutno suverenost zakonodajne oblasti.

Podobne zahteve po neomejeni oblasti poznamo iz preteklosti, le utemeljevale so se z drugačno nomenklaturo. Nekdanji delavski razred se je sedaj zamenjal z drugimi izrazi, organizacijska struktura družbe pa bi po takih načelih ostala zelo podobna in podobno nevarna. Oblast je preveč zapeljiva, da ne bi potrebovala nadzora. In tu ne zadoštuje le institut volitev niti ne izgovori o mandatu, ki naj bi ga poslancu podelilo ljudstvo. Velika večina poslancev DZ je bila namreč ravno tako posredno izvoljena kot polovica članov DS, saj so bili izvoljeni na t.i. republiških listah, o katerih se je med volilno kampanjo komajda kaj vedelo, sicer bi bili volilni rezultati verjetno drugačni.

V teh nekaj mesecih nove zakonodajne dobe se je že kar nekajkrat izkazalo, da slovenska država ob zakonodajnem telesu (državnem zboru) potrebuje poleg sodstva še nek organ, ki bi imel vsaj delno tudi nadzorno funkcijo nad zakonodajno pa tudi izvršno oblastjo. Ustava je del teh nalog naložila državnemu svetu in upajmo, da jih bo uspešno opravil.

Zoltan Jan

DE časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

(061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo v (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

DE časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

DE časopis slovenskih delavcev

• Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942 • Casopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeskin (življenjska razpota), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Kržišnik (sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na trznem prepihu), Andrej Ulaga (Kazipot), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 105 SIT • Žiro račun: 50101-603146834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Casopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

DILEME SLOVENSKE LEVICE (1)

Ko sem enega od bivših Jelinčičevih poslancev povprašal, kako so lahko prenašali Zmagov diktat v SNS, je odgovoril: »Dokler smo se strinjali s politiko, nas komanda ni motila.« Če je samo to strinjanje dovolj za podreditev avtoritarni osebnosti na čelu gibanja ali stranke, potem se moram povprašati ne le o liderju, ampak tudi o njegovem sledstvu. Vprašanje je potem samo, kje je tista točka, ki to članstvo prepriča, da lider ni več pravi. Iz slovenske zgodovine imamo primer domobranstva, ki je v začetku maja 1945 sklicalo »slovenski parlament« na ljubljanskem Taboru ter se znebil generala Rupnika. Imamo pa tudi primer komunistov, ki so dopustili večstrankarske volitve 1990. leta.

Vprašanje o demokratičnih pobudah pri domobranstvih, komunistih in sns-jevcih pa je tudi vprašanje o avtoritarni osebnosti strukturi članstva, ki mu demokracija predstavlja način odpora proti nezaželeni in ne temeljne bivanjske opredelitve. Če pa je to vsa razlika med totalitarizmom in demokratično opredelitvijo, potem se moramo resno povprašati, kakšne so perspektive slovenske demokracije. Obtožbe slovenske desnice, češ da je levica obdržala v svojih rokah vse realne vzvode oblasti, tj. »rdeče direktorje«, banke, zavarovalnice, univerze, medije, seveda držijo toliko, kolikor namesto »levica« porečemo »elita«. Levica je sicer drastično počistila po Sloveniji, ko je prevzela oblast (glej dr. Jera Vodušek-Starič, Prezem oblasti 1944-46, CZ, Ljubljana 1993), tako da je sedanja družbena elita gotovo določena s tem izvršnim grehom. Toda druge stavno ni bilo (»kontraelite« namreč). Razveza iz komunizma (»samoupravnega socializma«) je bila v postkomunističnih družbah toliko radikalna, kolikor je bilo močno opozicijsko gibanje. Na Hrvaškem se je opozicija formirala pretežno iz tistih komunističnih frakcij, ki jih je Brozov režim izločil v šestdesetih letih (Tuđman, Vlado Gotovac, Dodan, Veselica) oziroma po Karadordevem (Mesić, Manolić, Budiša, Čičak). Na Slovenskem pa so »kavčičevce« rehabilitirali razmeroma zgodaj (T. Remc, Ž. Pregl, E. Petrič), vsa novorevijaška disidenca pa je tvorno sodelovala v ZKJ/ZKS skoraj do konca osemdesetih let. Če je Tuđmanova HDZ dejansko nova politična tvorba, je v Sloveniji oblastna kombinacija po 1990. letu (Kučan, Zlobec, Kmecl, Plut na predsedstvu RS in Pučnikov Demos v DPZ skupščine oz. Peterletova vlada) pokazala, da je bila oblast že tedaj pol na pol. Če je bila v prejšnjem sistemu edina oblast, ki ni bila pod komunistično kontrolo, Cerkev, je bila liberalizacija sistema v veliki meri pogojena z odnosi med Partijo in Cerkvijo. Tudi Kučanova želja po »veliki koaliciji« kot najprimernejšem rezultatu volitev 1992 kaže to temeljno preokupacijo. Pripustitev Peterletove SKD v vladno sfero kaže, da gre za optimalni sporazum in za priznanje realnega stanja. Sicer bi »zaustavljanje desnice« peljalo v popolno polarizacijo in razkol političnega telesa na eni, desna alternativa v smislu fundamentalističnega dojetja Demosovega sporazuma pa v totalno konfrontacijo z etablirano elito na drugi strani.

Znotraj takega obzorja se moramo analitično odpovedati dojetju nekdanjih »družbenopolitičnih organizacij«

(ZKS, ZSMS, SZDL) oziroma njihovih naslednic (SDP, LDS, SSS) kot levih, vseh ostalih pa kot desnih političnih sil. Najprej zato, ker vrsta Demosovih strank izvira iz partijskih frakcij. Potem pa še zaradi »alternativ«, ki je v temelju razpadla na (iz ZSMS odstranjeno) linijo Bavčar, Janša in na nekdanji zsmzovski aparat (Školjč, Mile Šetinc, Vika Potočnik itd.). Od tod tudi medsebojno razumevanje na tistih meridianih, kjer ga teoretično ne bi smelo biti, recimo med Marjanom Podobnikom (SLS) in Janezom Janšo (SDSS v sedanji fazi). Ali pa Bavčarjevo odklanjanje sporazumevanja LDS-SKD.

Proti takemu gledanju bi utegnili govoriti samo možna povezava Žakljevih socialistov (SSS), ki so propadli na volitvah, z Drnovškovo LDS. Pravzaprav bi šele socialisti s svojim (majhnim, toda profesionalnim aparatom) in z aktivistično bazo dali Drnovšku tisto oporo, ki je sedaj v LDS še nima. Školjčeva pogruntavščina, ko sta se srečala modrost in mladost in je Drnovšek našel stranko, stranka pa liderja, se utegne v taki kombinaciji mladinskim aparatičkom masčekvati. Če so še ne tako davno lahko Drnovšku rekli, da so oni »postavili stranko«, je sedaj vprašanje, kaj bo rekel predsednik vlade. Srečanje Drnovška in szdljevcev ne bi bilo prvo, saj ga je prav ta DPO odkrila, promovirala, preskusila na volitvah v predsedstvo SFRJ (1989) in bila njegova politična baza v starem režimu. Tisto, kar bi pa ob tem prišlo na dan, bi bila resnica o mladinskih funkcionarjih. Tista »nova družbena gibanja« so bila tako in tako vedno na robu, le zdelo se je drugače. Dr. Žižek je bil politično porabljen že na prvem kongresu, ko so v nju odkrili »liberalno demokracijo«. Cela zgodba pa bi lahko bila tudi drugačna, saj je v »alternativnih« osemdesetih prav ZSMS predstavljala generacijo, ki se je idealno vključila v sistem in ki je hotela pogruntati, kako ta sistem deluje. Videti je, da je to že stara balkanska bolezen. Medtem ko so drugje v Vzhodni Evropi doživljali mladinske delovne brigade in podobne zadeve kot prisilo, socializem pa kot okupacijo, je bil v SFRJ socializem »naš«, na akcije pa so šle tedanje generacije navdušeno in s pesnjico. Niti zatrtje liberalizma (1966-71), niti svinčena leta (1971-80), niti postitovska apatija, niti razkritja o zamolčanem (B. Pahor, S. Hribar) niso bila dovolj za streznitev. Generacija, ki je šla v osemdeseta z »New Left Review«, z Debenjakom (Žižek s »produkcijo ljudi« in Šešerko s »produkcijo stvari«), ponosna na svojo ortodoksijo, ta idealno leva generacija je danes po izkušnji »alterna-

Le komu smo dali oblast v roke? To, kar je v drugih recimo normalnih državah samo po sebi razumljivo, je pri nas vir političnega spakovanja, nagajanja, nevljudnosti in neolikanosti, če ne še kaj hujšega. Oni dan so v parlamentu, ko so skupaj sestavljali poslovnik, modrovali, ali naj papirje o tem, s čim vse se ali se bo parlament ukvarjal, ko jih pošiljajo vsenaokrog, pošiljajo tudi predsedniku države. Kaj namreč šefu države rabijo take reči, saj bo za zakone že zvedel, ko jih bo moral podpisati.

Seveda avtor take misli ni bil nihče drug kot nadebudni gospod Jožef Školč, spoštovani poslanec s socialistično mladinsko kariero, za katerega ni čudno, da ga je Drnovšek, ko je prišel na krmilo liberalcev, brcnil s predsedniškega položaja. Gospodu Školču gre torej hudo v nos obveščenos državnega predsednika. Lepo vas prosim, kaj pa predsednika briga, kaj se dogaja v parlamentu in s tem seveda v državi, saj se z ljudmi doma in po svetu pogovarja samo o regratu in v najboljšem primeru o lanskem snegu.

Fahidiot

Teško državi, ki ji usodo kroji jara gospoda, ki se ji ni zdelo vredno naučiti vsaj osnovnih političnih pravil in manir in ki si očitno predstavlja vodenje države kot igro s frnikulami. Po prezgodaj odraslih mladincih naj bi torej naš šef države čimmanj vedel, če pa že hoče vedeti, kaj se dogaja v parlamentu, naj bere časopise.

Podobno velja tudi za vlado, kar pomeni, da Školčev strankarski šef ni dosti boljši od svojega nadobudnega učenca. Sedaj menda razmišljajo, ali naj predsedniku države pošiljajo materiale, o katerih razpravlja vlada. Kaže, da ne bi bilo dobro, če bi predsednik tudi to vedel, sploh bi bilo dobro, da bi čimmanj vedel, in sploh bi bilo najbolje, če ga sploh ne bi bilo. Tedaj bi očitno mnogi, z liberalnimi demokrati na čelu, bili najbolj srečni pod svobodnim soncem. Predsednika države bi radi imeli za fahidiota, seveda zato, da bi se sami lažje šli oblast, saj obstaja nevarnost, da bi jih brihtni šef države pri marsikateri stvari spregledal in potem narod opozoril, naj jim stopi na prste. K sreči Školču v parlamentu niso nasledili. Tako bo Kučan še naprej dobival pošto in mu čez dva tedna v Parizu ne bo treba radovednim Francozom odgovoriti, naj berejo slovenski tisk, če hočejo zvedeti, kaj se dogaja na zatohli strani Alp.

»tive« podala temelj slovenskemu neoliberalizmu. Dogovor med tako LDS in možno antikomunistično (beri antiprenoviteljsko) SSS bi pri obeh pokazal, kako je s tem levičarstvom enih in onim socializmom drugih.

V takem obzorju se Združena lista kaže kot zarodek slovenske socialdemokracije. Toda to je obzorje programirane demokracije. Kakor je bil nekdanji »samoupravni socializem« konstrukt, tako se tudi »večstrankarska demokracija« vse bolj dozdeva kot njegovo organsko nadaljevanje. Ker do razveze komunizma v demokracijo ni prišlo po radikalni poti, torej iz opozicije, ampak po evolutivni poti, torej s prilagajanjem vladajoče elite, je vsa evolucija od »zveze komunistov« do »socialdemokratske prenove« zaznamovana s prilagajanjem duhu časa in zahtevam evropskih zgledov (Socialistične internacionale). Da so politične ideologije zamenljivo blago, nam dovolj kažeta dva primera. Prvi naj bo dr. Katja Boh, ki je sodelovala pri pisanju prenoviteljskega manifesta »Evropa zdaj«, potem pa se je naenkrat prelevila v demosovsko socialdemokratsko podpredsednico (v SDSS). Drugi naj bo bivši predstavnik ZKS v zveznem cekaju, poznejši antikomunistični socialist (SZDL oz. SSS), ki lahko o ideji takega »socializma« zapiše naslednje: »Orientacija socialistov ima več opraviti z liberalizmom kakor s 'pragmatizmom' Združene liste. (...) Projekt navsezadnje nikoli ni bil v nasprotju z razsvetlenskimi in liberalnimi izhodišči, bil je le druga plat politične in ekonomske prakse liberalizma.« (B. Šuklje, Velik javni nespোরazum, Delo, 20. 2. 1993.) Tudi »prenova« ZKS v SDP se da priključiti tema zgledoma kot tretji.

Mladen A. Švarc

arena

Še sreča, da se med poslanci najde tudi kakšna trezna glava, ki se tokrat piše Vitodrag Pukl. Ko je gospod Školč skušal dopovedati, naj predsednik države lepo bere stripe in pravljice, sicer pa naj da mir, je moral stvari postaviti na pravo mesto gospod Pukl - z besedami, ki zaslužijo natis: Predsednik države zastopa in predstavlja državo. Obveščen mora biti o vsem. To že po svoji funkciji, ne glede na to, ali je to kje zapisano ali ne. Če hočemo imeti uglednega in učinkovitega predsednika republike, mora biti obveščen o vsem, kar se dogaja v skupščini, kar se dogaja v svetu, da bo lahko tudi to ocenjeval v razgovorih, da ne bo obveščen samo iz časopisov.

Ekscelenca

Gospodu Puklu, ki nima za seboj mladinske kariere, pač pa kratkotrajno socialdemokratsko, je torej zelo jasno, kar ni gospodu Školču. In to je jasno tudi veliki večini državljanov, da namreč država potrebuje kar najbolje poučenega predsednika, ki ji ne bo delal sramote niti doma niti po svetu. Predsednika, ki ne bo v informacijski karanteni, ker se tako pač hoče oblastnikom, ki bo doma tako spoštovan, kot je v tujini. Kučan je odšel v Vatikan k papežu in s tem so padle v vodo vse predvolilne in povolilne iluzije liberalnih demokratov, da takega predsednika nihče na tem svetu ne bo hotel za sogovornika. Kot rečeno, Kučan čez štiri najst dni že potuje v Pariz na Mitterandovo povabilo, in podobnih srečanj bo zagotovo še in še.

Kučan seveda ne bo večno predsednik. Toda kdorkoli že bo, bo tudi zanj veljalo, da mora državo predstavljati čimbolj poučen. Je že tako, da imajo mnoge države predsednike in da se predsedniki držav hočejo pogovarjati tudi s predsedniki drugih držav, vendar ne s takimi, ki jih v njihovi državi hočejo narediti za marionete, ki bi plesale po godbi oblastnikov.

Gospod Pukl, hvala Bogu, kot razsoden mož to dobro ve. In kar prav je, da je socialdemokrat liberalnemu demokratu izprašil hlače, pa tudi ušesa bi mu lahko spotoma navil. K sreči je spregledal kratkohačniško potegavščino: predsedniku države je najprej treba odvzeti informacije, ga narediti za bedaka, ga kot takega poslati v svet in potem pokazati nanj, češ poglej, ljudstvo, koga si volilo za predsednika. Drugič rajše voli kakšnega liberalnega demokrata. Upati je, da se kaj takega, po Školčevi meri, še dolgo ne bo zgodilo.

Boža Gloda

izjava«, vprašanje je samo, komu se ti je ne upira podpisati.

Boštjan M. Župančič

BMZ je bil na volitvah 1990 kandidat SDP za člana slovenskega predsedstva. Na Mlklavževih volitvah 1992 ga ni bilo nikjer. Pravzaprav ga pogrešamo v državnem zboru, saj bi med izbranimi poslanci prav on lahko bil med tistimi redkimi, ki bi ustvaril parla-

so ga pri Hribarjevih (sedaj vemo, kdo je bil tisti!) prepričali, da ni vzel mesta predsednika vlade. Predsedovanje

Edvard Kocbek

Ivo Žajdela je v Podobnikovih »Brazdah« objavil strupeno kritiko Peterletove politike in odločitve za veliko koalicio z LDS, SDSS in Združeno listo. Vzrok zato vidi v Peterletovem »kocbekovstvu«. Sedaj Ivo Žajdela gotovo išče avtorja naslednjih vrstic iz davnega 1987. leta:

Kocbek danes? To vprašanje se postavlja kar precej pogosto. Torej, kaj lahko pomeni Kocbek in njegova usoda danes, še posebej za mladega človeka? Sam pravim, da mnogo!

In prav ta etična pokončnost in veličina je tisti civilizacijski moment, na katerega se lahko naslanjamo. Predvsem zato se poraja tudi takšno zaupanje v Kocbeka.

Kocbek je žal eden redkih, ki bo ostal zgled čist in vzoren.

In tako dalje... Peterle je res storil tisto, kar je ves čas očital Petru Kovačiču. Zato pa se Žajdela in ostali v Podobnikovi načelni stranki ne bodo znašli v nič slabši družini - od Toplaka do Lukača. Zato je prav, da spregovori tudi tisto »nezavedno« iz zgodnjih del.

Zato ni vprašanje, ali gre podpisati »novo dolomitsko

mentarno atmosfero. Ker je poletje pred volitvami prebil med spokorjenimi ljudožerci na Papui-Novu Gvineji, si lahko njegovo oklevanje, da se spusti v slovensko areno življenja, razlagamo tudi s podobnostjo med tistimi tam in onimi pri nas, ki se enako prenovljeno obnašajo. Pravzaprav je to škoda, saj dandanes vendar ne gre za izpraznjeni Kocbekov prestol na slovenski levici, ampak za to, da pobudo prevzamejo tisti, ki jim ne visi na ramah rdeči nahrbtnik.

Dr. Jože Pučnik

Dr. Pučnik je zavozil predsedniško kandidacijo. Potem

Demosu je sicer sprva bilo videti - in je tudi imelo moč in položaj - kakor šefovanje v nekdanjem cekaju, pa je tudi Demos šel po gobe v gostilni Čič na Dolskem. Le še mesto šefa SDSS mu je ostalo, pa je za decimalko šlo na volitvah 1992 in tudi te stranke ne bi več bilo. Ker mu ne uide mesto častnega predsednika združene socialdemokracije, se očitno tudi tej ne piše dobro.

Ker se mu je vse to prehitro zgodilo, še ni dojel, kaj se mu je sploh dogodilo. Ker tudi z Janezom Janšo ne kaže, da bi »skupaj zmogla«, mu preostaja samo še to, da čaka in šteje leta. Janšo, predstavnika SDSS na kongresu Socialistične internacionale, so na desnici še vedno dojemali kot svojega in Jelinčiču očitali kot naglavni greh poskus njegovega rušenja. Pučnik pa si bo kosilo na Dolskem zapomnil. Janez Podobnik mu je vljudno pripisal »tragičnost«, za tiste bolj fanatične nekdanje privržence pa obstajajo tudi drugačne kvalifikacije tistega koraka, ko je Pučnik poskusil postati socialdemokrat.

OBNAVLJANJE LIBERALNO-KLERIKALNEGA SISTEMA?

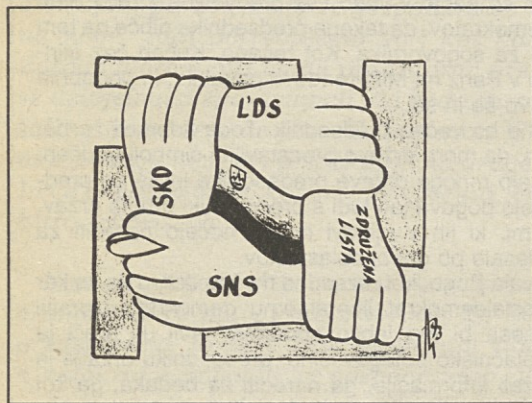
V času med prvo in drugo svetovno vojno sta slovenski politični prostor obvladovali klerikalna in liberalna stranka. Vse druge stranke, recimo socialdemokratska, so bile brez večjega vpliva. Komunistična stranka pa je bila kmalu po nastanku prepovedana in je morala delovati v težki ilegali.

Klerikalci in liberalci, ki so dajali osnovni ton političnemu dogajanju na Slovenskem, so se med seboj veliko zmerjali. Pred javnostjo so dajali vtis nepomirljivih nasprotnikov. Toda v eni stvari sta si vodstvi liberalne in klerikalne stranke bili zelo blizu.

Zastopali sta in branili interese velikega kapitala. S takšno razredno opredelitvijo sta bili dosledno protidelavsko naravnani. Kljub raznim demagogijam in uporabi »rumenih sindikatov« se je tako pod klerikalno kot pod liberalno oblastjo nenehno slabšal položaj delavcev. V obrambi sistema izkoriščanja delavcev ni bilo večjih razlik med liberalci in klerikalci.

Pravice zasidrane v zavesti

Ali obstaja nevarnost postopne obnove takšne dvostrankarske delitve oblasti v Sloveniji? Ali bomo pri popolni sprostitvi tržnih zakonitosti in uvajanju razmerja kapital-delo šli v smer obnavljanja starega kapitalističnega sistema? Ali bo prišlo spet do dominacije privatnega kapitala in do zapostavljanja interesov delavcev?

Čeprav so že zdaj zaznavne težnje v tej smeri, vendarle menim, da takšne nevarnosti zaenkrat še ni. Velike socialne pravice, pridobljene v obdobju socialističnega samoupravnega sistema, so se globoko zasidrale v zavesti ljudi. Teh pravic nihče ne more enostavno odstraniti ali bistveno zmanjšati, ker jih bodo delovni ljudje odločno branili. To danost morajo še kako upoštevati vse današnje politične strukture. In tudi vsaka vlada.

Stvari niso primerljive s predvojnimi stanjem predvsem zato, ker so v Sloveniji močni sindikati. Njihova vloga pa se bo zagotovo še povečevala. Prav zaradi aktivnega delovanja sindikatov, ki odločno zastopajo interese delavcev, popolna sprostitve tržnih zakonitosti ne bo mogla pripeljati do nadvlade kapitala. Oblikovati in uskladiti se bo moral odnos med delodajalci, delojemalci in vlado.

Na političnem prizorišču pa vendarle ne dominirata samo dva bloka, desni in sredinski. Že danes je pomemben vpliv tretjega političnega bloka, ki ga pogojno lahko označimo za modernega socialdemokratskega. Za uspešen razvoj naše družbe pa je bistvena prav krepitev socialdemokracije ali tako imenovane levosredinske opcije. Ta politična sila bi lahko postala še neprimerno močnejša, če bi se vse politične stranke, zveze in skupine, ki se opredeljujejo za moderno socialdemokratsko opcijo, med seboj tesneje povezovale. Izkušnje zadnjih volitev kažejo, da je nujno presegati ozkosti, »vrtičkarstvo« in medsebojne nesporazume. Formiranje Združene liste je prvi dosežek v tej smeri. Sedaj so potrebni nadaljnji koraki združevanja na levosredinskem političnem področju.

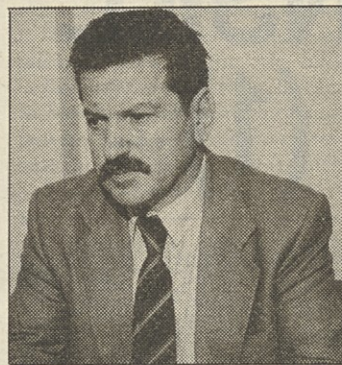
Če bodo vse politične silnice, ki jim je zares do moderne socialdemokracije, delovale preudarno, ni nevarnosti, da bi se v Sloveniji obnavljal nekdanji dvostrankarski liberalno-klerikalni sistem.

Jože Smole

SMO ZA PREPOZNAVNE DELAVSKE INTERESE

Še vedno trdimo, da smo združeni močnejši. To so nam dokazale tudi volitve, s katerimi je pridobila tako Združena lista kot celota, kot tudi vsaka v njo povezana stranka posebej. Tudi Delavska stranka Slovenije. In rezultatom volitev, ki so bile neprizanesljive do malih strank ne glede na njihov program in kakovost kadrovske zasedbe oziroma kandidatov, še kako verjamemo, kot verjamemo, da bodo slovenski politični prostor in politika nasploh v prihodnje določale le velike, močne stranke ali njihove združbe. Na drugi strani pa smo se že pred volitvami stranke Združene liste sporazumele, da bomo svojo združbo na podlagi ugodnih volilnih rezultatov gradile naprej in strnile svoje člane in njihovo znanje, ustvarjalnost in pripravljenost v novo stranko socialdemokratske usmeritve. Ta mora temeljiti na enakopravnosti njenih avtonomnih delov, to je njenih dosedanjih strank, ki naj bi se preoblikovale v samostojna politična združenja znotraj nje. V prehodnem obdobju graditve nove, močne slovenske socialdemokracije je za nas in za novo stranko takšna oblika povezovanja več kot pomembna iz najmanj dveh razlogov.

Prvič, Delavska stranka se je porodila prav iz socialno brezupnega položaja velikega dela slovenskega delavstva, ki pa je javnost ni posebej zaznala, ker se je ukvarjala bolj z vzpostavljanjem svoje organizacijske mreže kot pa z nastopi v javnosti. Ob tem pa so

Vlado Rančigaj

tudi sredstva javnega obveščanja njene javne nastope bolj ali manj zavestno zapostavljala kot večino porajajočih se izvenparlamentarnih strank nasploh. Ne glede na omenjeni odnos kot tudi mačehovski odnos parlamentarnih strank do izvenparlamentarno izraženih delavskih interesov je Delavska stranka vseskozi zagovarjala demokratična pravila igre in takšno programsko naravnost, ki ni prinesla poceni demagogije in gromovništva, zavračala pa je tudi vse oblike, čeprav za nekatere na volitvah še kako obrestujoče se, nacionalšovinistične volilne propagande. Delavska stranka je tako postala prepoznavna v slovenskem političnem prostoru kot stranka Združene liste, za katero narašča zanimanje v različnih krajih Slovenije, tako tam, kjer je stranka že pognala korenine, kot tam, kjer jih še ni, pa ljudje čutijo potrebo, da se ji pridružijo.

In drugič, socialne razmere so z volitvami za delavke in delavce niso v ničemer spremenile. Stopnja brezposelnosti narašča iz

dneva v dan, val racionalizacije zaposlovanja, ki ga bo sprožila nova lastninska zakonodaja oziroma privatizacija podjetij, grozi z nadaljnjim odpuščanjem delavk in delavcev. Prav zato moramo prispevati k oblikovanju okostja socialnega pakta in v večji meri poenotiti interese in zahteve delojemalcev, jih solidarizirati na točki, ki bo zagotovila preživetje ne le vseh zaposlenih, ampak tudi nezaposlenih, in onemogočiti razslojevanje slovenske družbe na podlagi moči oblasti, ki nima podlage niti v sedanjem niti v minullem delu. Doseči moramo, da bo soupravljanje in solastništvo podjetij (delavske delnice) za delavke in delavce postalo stvarnost. Zato menimo, da je tako za nas kot za samo novonastajajočo stranko še kako pomembno, da ostaja z avtonomnim delavskim združenjem, znotraj sebe prepoznavna za slovensko delavstvo. Tako bo stranka lažje uveljavila interese dela v odnosu do novonastajajočega kapitala ter lažje vplivala na delovno-zaposlitveno in socialno politiko oziroma na vsebino porajajoče se socialne države.

Zato se bomo v vodstvu Delavske stranke v članski razpravi zavzeli za demokratično, postopno nastajanje nove, združene socialdemokracije kot stranke, ki bo odprta tako do parlamentarnih kot izvenparlamentarnih strank levosredinske socialdemokratske opcije za kakršnokoli oblike sodelovanja, povezovanja ali združevanja. To bo krepilo moč in vpliv ne le našega delavskega združenja, ampak tudi stranke kot celote.

Vlado Rančigaj

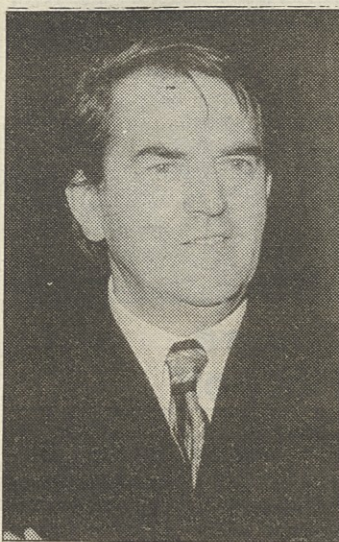
MNOGI ODHAJAJO – ROUS OSTAJA

Podpredsedniki in ministri v mariborski mestni vladi »padajo« kot domine. Konec lanskega leta sta iz osebnih razlogov odstopila podpredsednik za gospodarstvo dr. Franci Čuš in podpredsednik za komunalno gradbeno področje Milan Petek, podpredsednik za družbene dejavnosti Tone Partljič je po izvolitvi v državni zbor nastopil profesionalno funkcijo v slovenskem parlamentu, sedaj pa odhaja iz mestne vlade še najpomembnejši od vseh ministrov – finančni minister Marjan Makari. Njegov odhod sicer še ni povsem razjasnjen, saj ga je k odstopu pozval sam predsednik mestne vlade. Sušlja se, da zato, ker se je preveč »togo« držal finančnih predpisov in ni bil, kot se temu reče, »dovolj kooperativen«. Makari pa zatrjuje, da je odstopil tudi zaradi tega, ker so mu v zadnjem času mimo statuta občine odvzeli nekatere pristojno-

sti, ki bi jih kot »financminister« moral imeti.

Kakorkoli že, dejstvo, je da mnogi odhajajo, predsednik mariborske mestne vlade Anton Rous pa ostaja. Za razliko od vseh drugih profesionalnih politikov v mariborskem parlamentu in mestni vladi, ki so kandidirali na minulih volitvah, je on tudi edini kandidat za neprofesionalnega člana v državnem svetu. Drugi so se potegovali za profesionalna mesta v državnem zboru in bi v primeru izvolitve (vsi razen Partljiča so ostali neizvoljeni) morali sedanje dolžnosti, ki jih opravljajo šele dve leti, zapustiti. Očitno je torej, da se je Anton Rous odločil svoje obljube, ki jih je dal volivcem ob izvolitvi, uresničiti, kolikor je v njegovi moči.

Vendar pa mestna vlada ne more narediti prav veliko, saj občine postopoma izgubljajo vse več pristojnosti. Doslej si je zlasti pri-

Anton Rous, poslednji Mohikanec

zadevala blažiti socialno krizo in zavirati naraščajočo brezposelnost, ki je v Mariboru že prav grozeče velika. Trenutno je na zavodu za zaposlovanje prijavljenih že 26600 iskalcev zaposlitve, »na čakalju« pa je po nekaterih podatkih – natančnih ni – več kot tri tisoč delavcev. Kdo ve, do kam bo do konca leta naraslo število brezposelnih, zlasti ko se jim bodo po koncu šolskega leta pridružili še številni mladi, ki se bodo izšolali za poklic.

Eden zadnjih neodvisnih politikov

Razumljivo je, da v takšnih okoliščinah mestni vladi ni lahko. Številnih problemov ne more rešiti, ker niti niso v njeni pristojnosti. Kot »najbližji« oblastniki pa so mestni ministri skupaj s svojim predsednikom velikokrat »na udaru« nezadovoljnih ljudi – nekakšni »dežurni krivci« pač. Poleg tega pa neodvisna vlada strokovnjakov ne uživa posebne podpore v mestnem parlamentu, kjer nobena stranka ali koalicija nima absolutne večine, in so zato bile prisiljene »ustoličiti« neodvisno vlado; sedaj pa bi ji domala vse stranke rade bile v opoziciji. Predsednik Rous je v enem od pri-

merov moral zagroziti celo z ostavko – šele potem so se poslanci »ustrahili« in sprejeli njegove predloge. Sicer pa, če bi v Mariboru prišlo do podobne koalicije kakor v republiki, bi takšna koalicija morda celo lahko sestavila vlado? Vendar je verjetneje, da bodo stranke čakale na volitve in igrale na karto, da so v mestu, kjer je »največja socialna in gospodarska kriza«, v opoziciji. To se konec koncev na volitvah lahko obrestuje – ali pa tudi ne?

Kljub vsem tem okoliščinam Rous vztraja – zvest pa je tudi svoji neodvisni opredelitvi (ministri iz njegove vlade so se takoj po odstopih praviloma pridružili posameznim strankam, če že prej niso bili njihovi člani). Rous tako tudi ostaja eden zadnjih »neodvisnih« politikov na mariborski politični sceni. Če mestna vlada v teh okoliščinah že ne more narediti veliko, pa je Rous s svojo državo doslej Maribor obvaroval vsaj pred takšnimi političnimi zdrahami in parlamentarno nestabilnostjo, kot jo preživlja Ljubljana. Zelo nestabilne vlade pa imajo tudi v mnogih drugih občinah širrom po Sloveniji. Mariborska lokalna oblast pa zaenkrat, če že veliko ne more narediti, vsaj normalno funkcionira.

Tomaz Kšela

PRODOR NEOLIBERALNEGA KONCEPTA

Združena lista v zvezi s pismom SDSS pozitivno ocenjuje spoznanje tudi drugih strank, da je potrebno na slovenski levici združiti sile. Menimo, da SDSS v pismu, Združena lista pa že mnogo preje, pravilno ocenjuje in izraža zaskrbljenost glede prodora neoliberalnega koncepta razreševanja vseh relevantnih družbenih problemov v prihodnje. To po oceni Združene liste pomeni, da je potrebno čimprej ustvariti pogoje za razpravo o socialdemokratski programski usmeritvi med vsemi zainteresiranimi strankami, kot alternativnem predlogu neoliberalnemu konceptu, ki v tem trenutku nima programskega odgovora.

Zato smo se v Združeni listi odločili, da v naslednjih dneh pripravimo osnutek tistih programskih točk, ki bi spodbudile tako javno programsko razpravo med socialdemokratsko in levo usmerjenimi demokratičnimi strankami v slovenskem političnem prostoru, ki bi istočasno pomenila konkretizacijo sodelovanja in ustvarjanja močnega socialdemokratskega bloka. S tem želimo tudi okrepiti spoznanje, da kakršnokoli združevanje ni možno le na podlagi vnaprej določenih in pogojevanih kriterijev.

V naslednjih dneh bo sklicana tudi skupna seja vseh štirih predsedstev strank Združene liste, na kateri bo obravnavan programski osnutek in sprejet dogovor za konkretno sodelovanje z drugimi strankami, kar bo hkrati tudi konkreten odgovor na pismo SDSS.

Združena lista

NOVA DOBA

Nova doba je časopis za slabe čase. Če pa bo šlo tako naprej, ga boste morali prebirati na skrivaj, pod mizo.

Dobrna: Direktor odstavil pravnico, delavski svet pa direktorja

J. Golob: Nisem potopil Ingrada

Štorman toži novinarka in Bavčarja

I. Račan: Hrvati vodijo politiko pod mizo

Koper bo pristan Evrope

Policija je mrtvecu zaplenila pol milijona mark

Nova doba je časopis, ki obvešča, osvešča in nagrajuje

Jože Smole: **PRED USODNIMI ODLOČITVAMI**

Pri založbi ČZP Enotnost je konec oktobra 1992 izšla knjiga Jožeta Smoleta »Pred usodnimi odločitvami«. V njej Smole, nekdanji novinar, diplomat in predsednik SZDL Slovenije razgrinja svoj pogled na slovensko in jugoslovansko politično dogajanje pred razpadom Jugoslavije.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige PRED USODNIMI

ODLOČITVAMI. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna št., kraj: _____

Datum: _____ Podpis naročnika: _____

1. Naročeno bomo plačali v zakonitem roku 2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Izredna konferenca SKEI

NA STAVKO SE JE TREBA PRIPRAVITI

Moto v naslovu je zakrivil Miloš Pavlica, dolgoletni aktivist SKEI, ki je po zadnjih volitvah tudi poslanec Združene liste v državnem zboru. Tik pred zaključkom konference je zborovalcem povedal, da pozna stanje v državnem zboru in da ima SKEI tam zelo malo možnosti za uspeh. V zboru po njegovem mnenju prevladuje drugačno razpoloženje. Zato se morajo sindikalisti zavedati resnosti položaja in tudi tega, da bo treba stavkati, če hočejo uveljavljati svoje zahteve. Te besede smo razumeli kot opozorilo vsem sindikalnim aktivistom, ki so v preteklosti iskali tudi izgovore za odlaganje splošne stavke kot najradikalnejše oblike sindikalnega boja.

Izredna konferenca je najprej razpravljala o zaščiti kovinske in elektroindustrije in zaščiti presežnih delavcev. Za slednje je Albert Vodovnik uvodoma ugotovil, da direktorji z njimi ravnajo veliko grše kot pred časom. Po Vodovnikovem mnenju gre za načrtno uničevanje podjetij zaradi privatizacijskih ciljev. Politične stranke pa računajo na spore med delavci in zaradi tega podpirajo ustanavljanje konkurenčnih sindikatov. Predstavniki vlade so vodstvu SKEI na zadnjem pogovoru odkrito povedali, da so potrebne nove žrtve. Uvod je nadaljeval Vladimir Bizovičar in prebral vnaprej pripravljeno gradivo, ki se končuje s pozivom, da je delavcem treba namesto odpuščanja zagotoviti delo.

Prvi razpravljalec je bil Andrej Cimerman, predsednik SKEI ljubljanskega območja. Dejal je, da je v tem času pri nas človek človeku volk. Takšno stanje je posledica vodenja ekonomske politike, ki

Bogdan Ivanovič

ne upošteva posledic na socialnem področju. Cimerman je posebej opozoril, da podjetja, ki so last Sklada, ne plačujejo ničesar in da zato številnim manjšim podjetjem grozi propad.

»Konferenca naj bo prelomnica v obnašanju največjega sindikata v Sloveniji,« je za začetek povedal Edo Ozimič. »Ko načrtujemo svoje akcije, se zgledujemo po Evropi in po

tem, kako delajo naši kolegi v razvitih deželah. V SKEI smo vseskozi poskušali delovati konstruktivno, na naše zahteve pa skoraj ni bilo odmeva in zato je rezultat slab.

Če hoče kdo zmanjšati plače po KP, lahko to uveljavlja le z osebno privolitvijo delavcev. V podjetjih srečujemo tudi direktorje, ki zaradi zasebnih ciljev nočejo prevzeti večjih naročil, saj bi morali dodatno zaposlovati. Tudi v sedanjem položaju se lahko pogovarjamo in pogajamo. Naši partnerji pa morajo podpisati nekaj konkretnega in za to prevzeti tudi odgovornost. Članstvu moramo razložiti, kaj bo sta vlada in zbornica naredili za izboljšanje položaja.« Edo Ozimič iz podpravskega sindikata je za zaključek povedal, da je napočil čas imenovanja stavkovnih straž.

Teodor Gorogranc (Sipak Velenje) je opisal položaj svojega podjetja, ki je tudi last Sklada, in ugotovil, da pri njih le odpuščajo in da Sklad ničesar ne rešuje. Povedal je, da ima njihovo majhno podjetje kar šest direktorjev, ki so izredno produktivni le pri preganjanju delavcev.

Dagmar Šuster je za začetek povedal, da sedanje stanje v gospodarstvu vsi poznamo in da tekmovanje v črnih prognozah ne daje rezultatov. »Zato je treba spremeniti gospodarski sistem, sedanj je mešanica starega in novega in ni ne tič ne miš. Za nov sistem potrebujemo nekatere zakone. Potrebujemo tudi generalno strategijo prodajanja. Če smo pred dvema letoma prodali dvakrat toliko kot lani, je to dokaz, da znamo prodajati.

Če je gospodarska politika obremenjena z abstraktno stabilizacijo, se račun ne izide. Januarja si je država

Konferenca je delala po poslovniku in dnevnem redu, kot ga je predlagal sklicatelj. Zasedanje je vodil predsednik SKEI Albert Vodovnik s pomočjo Bogdana Ivanoviča, Borivoja Zeilhoferja in Vladimira Bizovičarja. Na konferenci je sodelovalo 146 delegatov sindikatov podjetij in območnih odborov SKEI.

vzela 800 milijonov mark, neto plače v gospodarstvu pa so znašale le 300 milijonov. Vsakdo lahko vidi, da za sedanjno potrošnjo manjka tretjina družbenega proizvoda. Prav v tem času je tolar v razmerju do DEM revaloriziral za 20 odstotkov. Nemogoče je, da je gospodarstvo v zadnjih letih izgubilo 200 tisoč delovnih mest, negospodarstvo pa nobenega. Tudi obresti je treba znižati, saj se s sedanjimi ne da kalkulirati. Monetarna politika naj bo v funkciji gospodarske rasti.

Vsak direktor razmišlja le o tem, da bo firmo rešil z zmanjšanjem števila delavcev in proizvodnje. To lahko pomeni, da bomo dokončno stabilizirani potem, ko bo proizvodnja povsem ustavljena.«

Šuster je svoj govor zaključil z dvomom o možnosti socialnega pakta zaradi neenakopravnosti partnerjev in zato, ker tisti, ki ima v rokah škarje in platno, sploh ni občutljiv do svojih partnerjev. Šuster pa kljub temu misli, da težaven socialni položaj lahko reši le čvrst socialni dogovor med vsemi partnerji.

»Preveč pušic neupravičeno leti na Sklad,« je za začetek dejala njegova predstavnik Polona Bobnar. »Od nas, ki smo prevzeli podjetja, zrela za stečaj, se pričakuje preveč. Naša največja naloga je bila prepričati upnike, da bi se odpovedali terjatvam. Na žalost pa smo v odnosih z bankami najšibkejši. Sklad pravih jeter podjetij ni in ne bo pošiljal v stečaj. Imamo nekaj podjetij, ki vlečejo naprej. In tudi nekaj poslovdstev je dobrih.« Polona Bobnar je zaključila z mnenjem, da ogroženim delavcem stavka ne bo pomagala in da bi zalegla le nova in večja naročila. Zavrnila je tudi trditve o nezakonitostih pri določanju presežnih delavcev. Dodala je tudi, da je sklad znižal raven direktorskih plač po posebnih pogodbah in tudi zmanjšal število teh pogodb.

Ivan Selinšek

Andrej Cimerman se je oglašil še enkrat in dejal, da so problemi pri odpuščanju delavcev posledica veljavnosti starega in neprimerne zveznega zakona o stečajih. Po njegovih podatkih so posamezne firme šest do sedem let v stečajnem postopku. Takšen položaj očitno ustreza tistim, ki imajo vse v rokah.

Branko Medik (Podravje) je menil, da je bil že skrajni čas za sklic konference, »saj 12. ura že krepko bije«, in dodal, da so v tem tednu izplačilni dnevi, iz katerih se kaj lahko še marsikaj izcimi. »Mi se pri plačah nimamo več čemu odreči,« je še pribil, »in to moramo vladi odločno dati na znanje.«

»V tej državi ne gre le za preživetje tistih, ki so brezposelni ali na čakalju, temveč tudi tistih, ki – delajo,« je začel svojo razpravo Ivan Selinšek (TVT Maribor). »In medtem ko se eni vozijo v limuzinah, drugi stradajo!« Dodal je, da ne more več gledati ljudi s 30-letnim delovnim

stažem, ki solznih oči – od ponižanja – prihajajo po tistih 5.000 tolarjev pomoči. »Kako si po vsem tem oblast sploh upa terjati socialni mir?!«

Jožica Puhar, ministrica za delo, družino in socialne zadeve, je skušala dokazati, da se zaveda košljivosti položaja, nato pa potožila, da jo bolijo napadi v tisku, češ da ne ukrepa ustrezno. »Nenehno pravim, da delavec ni stroj, temveč človek, ki ima znanje in je zato edini porok za naš razvoj,« je ponovila tudi tokrat, v isti sapi pa dodala, da so v ministrtvu oblikovali širšo skupino za oblikovanje takih programov, ki bodo za-

Zbiranje podpisov za dva zakona

Delegatom konference je spregovoril tudi Rajko Lesjak, sekretar svobodnih sindikatov. Ker parlament in vlada ignorira sindikalne pobude, začinjajo svobodni sindikati z novo metodo svojega dela, in sicer z zbiranjem podpisov za zakonodajne pobude. Če tudi ta metoda ne bo dala sadov, lahko svobodni sindikati zberejo tudi več kot 30 tisoč podpisov, kolikor je potrebno za zakonodajni referendum.

Svobodni sindikati tokrat dajejo pobudo za povsem nov zakon o kolektivnih pogodbah in za spremembo zakona o zdravstvenem zavarovanju, po kateri brezposelne osebe, prijavljene na zavodu za zaposlovanje, ne bi plačevale premij za prostovoljno zavarovanje. Udeleženci konference so podpisali obe pobudi, za kateri bodo svobodni sindikati skušali zbrati najmanj pet tisoč podpisov.

gotavljali delovna mesta kar največjemu številu ljudi, ne pa takih, ki bi upokojevali, »saj imamo že 450.000 upokojevcov«. Nadaljevala je, da so zdaj pred oblikovanjem računa, pred izjemno zahtevno nalogo torej, ki bo morala imeti trdno ekonomsko podlago. Zato so v vladi za tako kolektivno dogovarjanje, ki bi pripeljalo do sklenitve socialnega pakta. »Če pa bomo nenehno stopnjevali medsebojne pritiske, pa utegne res priti do hudih konfliktov,« je zaokrožila svoj nastop in še enkrat pozvala k poenotenju.

Pavletu Blažiču (Impol) se je zdelo, da iz meseca v mesec ponavljajo eno in isto. »Naše zahteve so vendar že lep čas jasne. Pojdimo jih uresničevati!« je bil oster, hkrati pa sodil, da bi s stavko pomagali postaviti na noge tudi – pravno državo.

Jože Kragelj (Železarna Štore) se je strinjal s Cimermanom, »da naš voz vse bolj drvi v smer, kjer bo človek človeku volk postal« in da bo naša družba postala ena sama »ravbarkomanda«. Ob tej priložnosti je pohvalil novinarje DE, ki brezkompromisno opozarjajo na tovrstne trende.

Po končani razpravi o zaščitni politiki za kovinsko in elektroindustrijo je konferenca ugotovila, da ostanejo v veljavi vse dosedanje zahteve SKEI. Sindikat bo ostro nasprotoval vsem programom preseženih delavcev, če delavci ne bodo dobili vseh pravic, ki jim grejo po zakonu. Če panožna kolektivna pogodba ne bo upoštevana, bo

Aplavz za Dagmarja

Izredne konference so se udeležili Dagmar Šuster, predsednik gospodarske zbornice, Jožica Puhar, ministrica za delo, Polona Bobnar, predstavnica Sklada, Andro Ocvirk, direktor slovenskih železarn in nekateri funkcionarji splošnih združenj.

Dagmarju so zborovalci ploskali kar trikrat, zlasti takrat, ko je ostro karal prenasitno državo. Jožici in Poloni ni ploskal nihče, verjetno zato, ker je prva predavala »neukim sindikalistom«, druga pa branila državo in Sklad, ki menda ni nič kriv.

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij in sindikati

Avtor obrazložitve je Gregor Miklič.

Cena 490 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 313-942 in 311-956. Telefaks 061-311-956.

IZIDOM – NOVO – PRED IZIDOM – NOVO

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ... izvod(ov) brošure ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne: .....

Žig

Podpis naročnika

Branko Medik

Aplavz tudi za policaje

Dagmarju Šusterju je nasprotoval le Pavle Blažič iz Impola. Dejal je, naj vse to, kar je povedal na konferenci, dopove svojim direktorjem. Blažič pa je ugotovil, da policaji med splošno stavko ne bodo proti delavcem, ampak z njimi, ker tudi sami niso dobili vsega tistega, kar so zahtevali. Za te besede je Blažič požel aplavz.

Tudi tekstilci bodo pritisnili na oblast

»Tekstilci in usnarji ne vidijo možnosti za preživetje,« je dejal Alojz Omejc, »zato se pridružujemo vsem oblikam pritiska na oblast. Nočemo postati rezervat cenene delovne sile in del neperpektivne države. Vlada omejevalna politika ni v preživetje, ampak v propad,« je zaključil Alojz Omejc.

sindikata prisiljen k najostrejšim oblikam boja. SKEI ponovno predlaga tudi razbremenitev gospodarstva. Plače pa naj se izplačujejo najkasneje 18. v mesecu, ko je plačilni dan po kolektivni pogodbi.

Nadaljevanje na naslednji strani

Nadaljevanje
s prejšnje strani

Bojan Maček

Razpravo o spremembah in dopolnitvah panožne kolektivne pogodbe in aneksu splošne kolektivne pogodbe sta z uvodom začela Bogdan Ivanovič in Brane Mišič. Ivanovič je orisal rezultate dosejanega dela pogajalske skupine, ki ji predseduje. Cilj skupine je ohraniti sedanje plače in razmerja med njimi. Pogajalska skupina misli, da mora 62. člen dovoljevati le 10-odstotno znižanje plač. Takšna rešitev pa bi lahko veljala le, če bi jo delavci potrdili s tajnim glasovanjem. Za direktorske plače predlagajo, naj se v primeru znižanja delavskih plač znižajo trikrat toliko.

Brane Mišič je govoril le o aneksu, ne pa o interventnem zakonu, ki ga sindikati tisti dan še niso dobili. Po Mišičevem mnenju je vsaka KP boljša od zakona. Svet svobodnih sindikatov je skupaj

z aneksom sprejel tudi nekaj sklepov in stališč, ki jih bo treba uveljaviti. Najnižje plače po aneksu ne smejo biti nižje od zajamčenih OD. Skupaj z gospodarsko zbornico bodo sindikati predlagali tudi spremembo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, da bi tako omogočili veljavo listin za manj izplačane OD.

Razpravo o tej problematiki je začel Albert Vodovnik. Dejal je, da republiški odbor ni nikoli zahteval, naj delavci dobijo gotovino namesto listin. Listine pa naj se uporabijo le kot podlaga za udeležbo delavcev pri lastninjenju. Vodovnik je dodal, da sindikat za državo ne bo delal in naj zato sama poskrbi, da bo namesto davkov in prispevkov dobila listine tako kot delavci. Vodovnik je tudi dejal, da je država »blesava in da se sindikat z njo ne more pogovarjati.«

Polemiko o teh listinah je sprožil Franc Trbuc (Agis

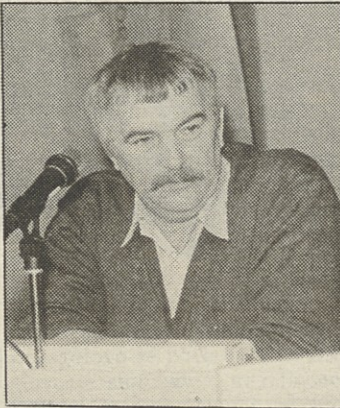
Miloš Pavlica

Splošna stavka po 18. marcu

SKEI bo svoje zahteve poslal vladi, parlamentu in partnerjem v gospodarski zbornici. Če ne bodo upoštewane in če dogovor s partnerji ne bo mogoč, bo sindikat po 18. marcu začel pripravljati splošno stavko. Odgovornosti zanjo pa ne bo nosil SKEI, ampak tisti, ki zavračajo njegove predloge.

Mafija je že med nami

Razpravo je popestril tudi Bojan Maček (Indos Ljubljana). Dejal je, da se krade povsod in da nikjer ni nobenega nadzora. Pred dvema mesecema je primer iz svoje firme prijavil družbenemu pravobranilcu samoupravljanja in policiji, vendar se do zdaj nihče ni odzval. Če bomo tako nadaljevali, bo pri nas res delala le še mafija in nekateri že zdaj ne potrebujejo instrukcij iz sosednje Italije.

Franc Trbuc

Ptuj). Dejal je, da Sklad kot lastnik podjetja ne pristaja na te listine. Če se bo Agisov sindikat odločil za tožbo, bo ogrozil še 700 od 1.200 delovnih mest, kolikor jih je ostalo v podjetju. Trbuc se je zavzel za zakon, ki bi rešil ta problem. Vodovnik mu je takoj odgovoril, da se sindikati podjetij samostojno odločajo za tožbo ali proti njej. Lidija Jerkič pa je dodala, da se SKEI dogovoril s svojimi pravniki,

kako pripraviti tožbo. Dodala je, da nobena tožba sama po sebi ne povzroča stečaja, saj sodni postopek traja več let.

Edo Ozimič (iz Podravja) je sodil, da ne morejo pristati na tako ceno dela, ki ne jamči preživetja. »Že z jurjem na dan se težko živi; naši pa so pristali še na manj,« je bil ogorčen in udaril po govornici: »Sindikat nima mandata, da bi lahko pristal na 20-odstotno znižanje plač!«

Andrej Cimerman

»Tudi v našem podjetju ne bomo pristali na nikakršno zniževanje plač!« je bil odločen Teodor Gorogranc (SI-PAK Velenje) in svojo razpravo podkrepil še s hitrim izračunom, da bi v najslabšem primeru lahko bila najnižja neto pokojnina večja kot najnižja bruto plača zaposlenih.

Takšen »južnoameriški scenarij« ni bil prav nič povšeči tudi Branku Mediku. »Jaz sem se na seji sveta vzdrl glasovanja o aneksu, ker sem pač za to, da se vzame tistim, ki imajo preveč, ne pa nam, ki nimamo nič,« je dejal in se strinjal z Gorograncem, da današnja konferenca pač nima mandata za zniževanje plač.

»Ne sprenevedajmo se: tisti, ki so aneks podpisali, naj zdaj pojasnjujejo delavcem, zakaj imajo nižje plače!« je še en-

Teodor Gorogranc

v poseben zakon. SKEI pa zahteva, da zakon predpiše sankcije za neizvajanje KP. Konferenca je potrdila sklep republiškega odbora o tožbah firm, ki ne izdajajo listin za manj izplačane osebne dohodke, in tudi firm, ki listin ne upoštevajo v zaključnem ra-

Polemika

Zlasti delegati z mariborskega območja: Ivan Selinšek, Edo Ozimič in Branko Medik, so zahtevali zmanjšanje razponov in ravni plač direktorjev po posebnih pogodbah. Na te zahteve se je odzval Brane Mišič, ki je dejal, da je cilj splošne kolektivne pogodbe večje enačenje pravic delavcev. Popolna enakost plač pa po Mišičevem mnenju ni smiselna, saj masa vseh plač po individualnih kolektivnih pogodbah (menda gre za 2.000 direktorjev) ne bi zadoščala niti za 1-odstotni dvig plač vseh zaposlenih. Na podoben način je Mišič zavrnil tudi zahteve za zmanjšanje razponov delavcev, ki so plačani po KP. K vsemu temu je dodal, da so sindikati pristali na aneks k splošni KP, da bi pogodbo ohranili. Niso pa pristali na predloge za znižanje izhodiščnih plač, še manj pa na želje po odpravi regresov za hrano in prevozne stroške.

krat stopil za govorniški oder Ivan Selinšek. »Na nas pa je, da tistem z najnižjo plačo zagotovimo človeka dostojno življenje!«

Delegati konference so ostro kritizirali aneks splošne KP in sklenili, da ne sme omejevati njihove panožne KP. Dejali so tudi, da so plače omejene le glede minimuma, ne pa navzgor. Konferenca izrecno nasprotuje predlogu, da se vsebina aneksa prenese

čunu. Pogajalska skupina pa naj v pogajanjih za spremembe in dopolnitve panožne KP ohrani doseženo raven plač. Razmerja v aneksu splošne KP za SKEI niso sprejemljiva, zlasti zaradi delavcev, ki so razporejeni v IV. in V. skupino po kolektivni pogodbi. Za takšne sklepe so delegati glasovali skoraj soglasno, le dva sta se vzdrlžala.

Francšek Kavčič
Damjan Križnik
Slike: Sašo Bernardi

SDE
Sindikat
delavcev
dejavnosti
energetike
Slovenije

STALIŠČA IN ZAHTEVJE ZA NADALJEVANJE POGAJANJ Z MINISTRSTVOM ZA GOSPODARSTVO

Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije je v začetku decembra lani z vso odgovornostjo podpisal sporazuma o izvajanju tarifnega dela kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije. Tako smo v sindikatu dejavnosti razumeli tudi dogovore ob teh »sporazumih« med pogajalskima skupinama vlade Republike Slovenije in ministrstva za energetiko o nadaljnjih pogajanjih v januarju letos. Z njimi naj bi se dogovorili o dosledni uresničitvi vsebine obeh podpisanih »sporazumov«, o pravi in začetku sklepanja sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije ter o tistih elementih vrednostnega plana dejavnosti elektrogospodarstva in premogovništva v Republiki Sloveniji v letu 1993, ki zadevajo zmanjšanje števila zaposlenih delavcev v teh dejavnostih.

Tako je o tem seznanjeno tudi naše članstvo in delavci dejavnosti elektrogospodarstva in premogovništva.

Vse razumevanje smo kot sindikat dejavnosti pokazali tudi v ob-

dobju po državnih volitvah in v času konstituiranja državnih organov oblasti.

Ko je predsedstvo republiškega odbora SDE Slovenije na zadnji razširjeni seji 17. februarja obravnavalo uresničevanje navedenih obeh sporazumov in drugih dogovorov, je žal ugotovilo še skoraj trimesečni zastoj v pogajanjih.

Izključno krivdo za zastoj nosi po oceni predsedstva RO partner, t. j. vlada Republike Slovenije in njeni resorni organi. Sindikat dejavnosti oziroma njegovi organi so si po podpisu obeh sporazumov vseskozi prizadevali, da bi se pogajanja čimprej nadaljevala. Sindikat dejavnosti ocenjuje, da pomeni tako obnašanje partnerja kolektivnih pogodb miho rečeno zavlačevanje in podcenjevanje. To še toliko bolj, ker so v tem obdobju v drugih dejavnostih stekle akcije in pogovori z vlado in njenimi ustreznimi resornimi ministrstvi. Ta dejstva so na eni strani povzročila razočaranje in prepričanje med delavci, da jih je partner ponovno prevaral. Po drugi strani pa je zastoj v pogajanjih izzval ogorčenje in nerazpoloženje, ki se še posebno v dejavnostih elektrogospodarstva stopnjuje in

zaostruje, tako da je na meji konflikta oziroma stavke.

Ob navedenih dejstvih pa ni mogoče iti mimo vodstev podjetij in njihovih organov upravljanja. Ta so bila v lanskem letu in so tudi sedaj v akcijah za uveljavljanje kolektivnih pogodb elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije in tudi pri sporazumih o izvajanju tarifnega dela pogodb popolnoma ob strani. Imajo bolj ali manj vlogo opazovalca in izvrševalca.

Sindikat dejavnosti meni, da bi morala vodstva in organi podjetij v skladu s svojimi nalogami in pristojnostmi aktivno posegati v urejanje te problematike in s tem tudi realizacijo dogovorjenega.

Predsedstvo RO SDE Slovenije je na razširjeni seji 17. februarja o vsem tem sprejelo naslednja stališča in zahteve:

● Ker v okviru ministrstva za gospodarske dejavnosti žal še ni konstituiran sekretariat za energetiko oziroma imenovan državni sekretar, predsedstvo RO zahteva takojšen pogovor z ministrom za gospodarske dejavnosti dr. Maksom Tajnikarjem.

Izhodišče za pogovor so zahteve

za nadaljevanje pogajanj, dosledno uresničevanje sporazumov o izvajanju tarifnega dela kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije, začetek sklepanja sprememb in dopolnitev panožnih pogodb ter obravnavo elementov za zmanjševanje števila zaposlenih v dejavnostih elektrogospodarstva in premogovništva in program njihovega razreševanja.

Če zahtevi po pogovoru ne bo ugodeno, bo sklican stavkovni odbor SDE s predlogom, naj odpravi sklep o preložitvi splošne stavke delavcev dejavnosti energetike v Republiki Sloveniji, predvidene za 29. september 1992.

● Dosledno uresničevanje sporazumov o izvajanju tarifnega dela kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in kolektivne pogodbe premogovništva zahteva:

– spoštovanje postavljenih razmerij podjetij nasproti gospodarstvu RS;

– poračun neobračunanih in neizplačanih revaloriziranih bruto OD za leto 1992;

Ob tem posebej opozarjamo na neodgovorno obravnavanje podpisanega sporazuma s strani re-

sornega sekretariata in posameznih predstavnikov podjetij energetike Slovenije, ker so le-ti v delovni skupini za pripravo zaključnega računa za leto 1992 dne 16. 2. 1993 med drugimi zaključki sprejeli tudi naslednjega:

– »Uskladitev bruto OD se ne vključi v zaključni račun za leto 1992.«

Takšen zaključek je v popolnem nasprotju z vsemi v letu 1992 sprejetimi stališči in zato ni sprejemljiv. Ob tem izpostavljamo in poudarjamo odgovornost vseh tistih, ki so tako lagodno in neodgovorno sprejeli navedeni »zaključek«:

– korekcijo osnove za izračun bruto osebnih dohodkov za mesec januar 1993 za 6 odstotkov. Ta temelji na dejstvu, da se sporazum o izvajanju tarifnega dela kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in kolektivne pogodbe premogovništva uveljavlja z dvomešnim zamikom, medtem ko zagotavlja višino povprečno razporejenih sredstev za bruto OD na delavca v razmerju s povprečnim bruto OD delavcev v gospodarstvu za isto obračunsko obdobje.

● V skladu z veljavnimi določbami kolektivnih pogodb se morata mesečno sestajati komisiji za razlago in spremljanje teh.

Z aktualnimi podatki o dovoljenih izplačilih bruto osebnih dohodkov komisiji obveščata posamezna podjetja in partnerja kolektivnih pogodb.

● Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije kot partner pri sklepanju kolektivnih pogodb elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije in podpisnik le-teh ne sprejema nobene odgovornosti za nastali skoraj enoletni zastoj v postopku za sklenitev sprememb in dopolnitev teh dveh panožnih pogodb. Prav tako ne za morebitne posledice, ker spremembe in dopolnitve pogodb ne bodo sklenjene v skladu z določbami pogodb o podaljšanju njune veljavnosti.

Knjiga z napotki

KAKO POSTATI PODJETNIK in KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Sonja Gavez, Viljenka Godina in Marina Letonja

iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA Cena 890,00

Naročila pošljite na naslov:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, Telefon 321-255, 110-033, Fax 311-956

Sindikat dejavnosti predlaga sekretariatu za energetiko pri ministrstvu za gospodarske zadeve, naj to problematiko čimprej obravnavata skupaj, vendar na pisni podlagi, kot to izhaja iz zahteve v prvem odstavku te točke.

● Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije pričakuje, da se bodo vodstva podjetij in njihovi organi odzvali sedanjim akcijam za uveljavitev kolektivne pogodbe elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije, zlasti pa akcijam za dosledno uresničitev sporazumov o izvajanju tarifnega dela kolektivne pogodbe elektrogospodarstva Slovenije in kolektivne pogodbe premogovništva Slovenije v podjetjih.

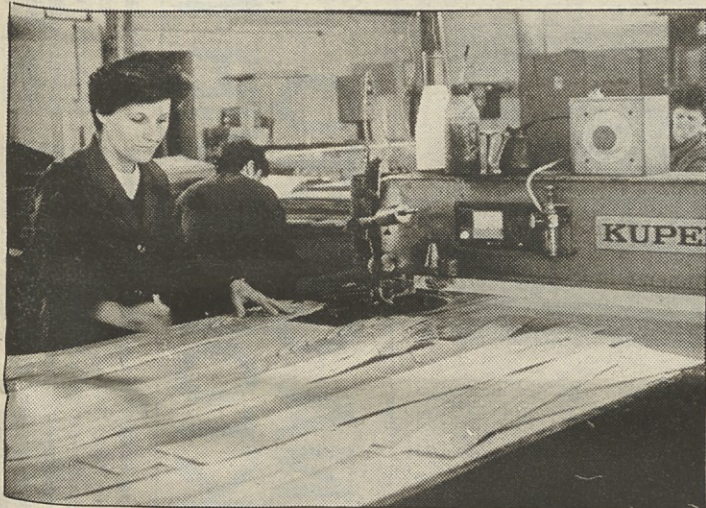
Franc Druks,
predsednik

DELAVCI SO LE ZA FIZIČNO DELO

Zgodba iz Kanuja in Lipe, o kateri smo pisali prejšnji teden, se razširja tudi v druge Novolesove hčere. Ena od njih so Ploskovni elementi iz Račjega sela pri Trebnjem. Veliko in lepo tovarno za proizvodnjo keramičnih ploščic je pred poldrugim desetletjem v tem kraju postavilo ljubljansko gradbeno podjetje Tehnika. Desetletje kasneje je firma v okviru SCT doživela polom in prevzel jo je Novoles iz Straže. Te dni so se delavci ustrašili, da je pred njimi ponovno stečaj. Zato so vodstvu holdinga in drugim postavili nekaj zahtev in zagrozili s stavko. Na petkov sestanek izvršnega odbora pa so povabili predstavnika območne organizacije svobodnih sindikatov Igorja Vizjaka, predstavnika republiškega odbora sindikata lesarstva Marjana Ferčeca in naše uredništvo.

Nervoza v kolektivu, ki šteje 96 delavcev, je nastala, ker je Novoles brez poprejšnje najave in kljub nasprotovanju delavcev razrešil prejšnjega direktorja Ivana Šegino in na njegovo mesto imenoval Miodraga Todoroviča. Prvi je moral oditi za rešitelja in direktorja Modernih ambientov, ki so v velikih težavah. Novi direktor pa je prišel iz Novolesove tovarne drobnega pohištva.

Novoles je stoođstotni lastnik tovarne Ploskovnih elementov. Lastništvo je nastalo po enakem postopku kot v drugih hčerah Novolesa. Postopek smo opisali v prejšnji številki DE zato ga tu ne opisujemo. Delavci v Račjem selu vedo, da je Novoles za delovna mesta na tej lokaciji dobil velika nepovratna sredstva, in mislijo, da je lahko to eden od dodatnih

Anica Kovačič obdeluje furnir

argumentov za revizijo lastninjenja.

Tovarna v Račjem selu je lansko leto do novembra poslovala s pozitivnim rezultatom. Rezultat za december še ni znan, vendar se delavci bojijo, da bo prikazana izguba, ker nimajo nobenega vpogleda, kaj šele nadzora nad finančno službo, ki je pri krovnem podjetju.

Novi direktor Miodrag Todorovič, ki posla še ni dokončno prevzel, je na sestanku povedal, da je tovarna doživljala vzpone in

Metod Mežan

dal, da mora novi direktor podjetja skupaj z vodstvom holdinga Novoles pri delavcih znova pridobiti zaupanje, ki je pogoj za dobro delo. Člani stavkovnega odbora so na sestanek prenesli tudi govornice, ki se širijo po Trebnjem. Najbolj jih je prestrašila tista, da je treba tovarno v Račjem selu onemogočiti, da bi jo ceneje in lažje prevzeli nekateri privatniki. Zamenjava direktorja je bila menda potrebna prav zaradi tega cilja. Po drugih vesteh bo dober program in donosno proizvodnjo Novoles prestavil na sedež podjetja. Eden od poslancev občinske skupščine je že decembra govoril, da bodo Ploskovni elementi morali marca 93 v stečaj. Razlog za strah delavcev pa je pomanjkanje osnovnih podatkov tako o poslovanju kot o vodenju.

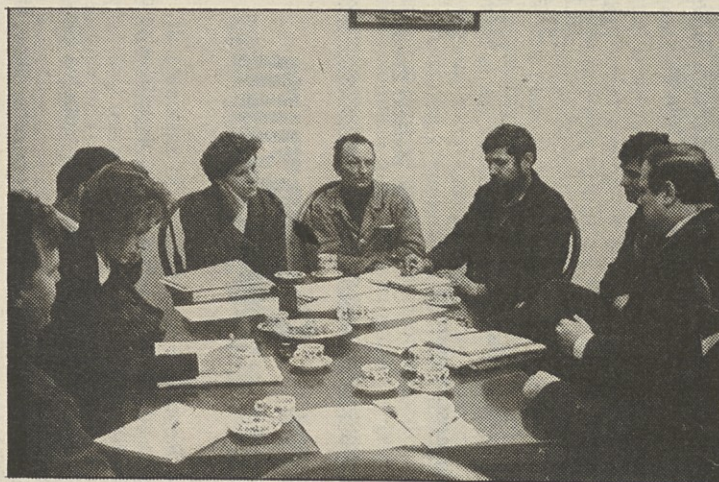
Plače iz neobstoječe firme

V holdingu Novoles in njegovih hčerah ima več kot sto ljudi plačo po individualni KP. Denar jim nakazuje Pohoštvo, ki po zadnji reorganizaciji ne obstaja več. Naši sogovorniki mislijo, da so direktorji prestavljeni tja, ker so prej preveč dvigovali povprečne skupnih služb. Mislijo tudi, da so vsi ti direktorji na plačanem spisku neobstoječe firme, da jih nekdo lažje drži v šahu in da se ne bi identificirali z delavci v svojih podjetjih.

Kljub temu, da je Novoles že dve leti v prisilni poravnavi in sanaciji, delavci še vedno ne poznajo nobenih rezultatov. Pravijo, da plačujejo krovni firmi, kljub temu da ne vedo, koliko so ji dolžni. Ne vedo niti tega, kolikšen je plan za posamezno hčer in koliko znaša solidarnost med njimi. Slišali pa so, da je plačevanje glavnice Novolesovega dolga odloženo.

Tovarna v Račjem selu ima upravni odbor, imenovan od skupščine Novolesa. V njem sta dva predstavnik holdinga in le en predstavnik zaposlenih v Račjem selu. To praktično pomeni, da zaposleni nimajo nobene možnosti legalnega vplivanja na odločitve in od tod strah pred stečajem zaradi morebitne izgube programa.

Veliko kritike leti na Milana Bajžlja, generalnega direktorja Novolesa, zaradi podcenjevanja sindikata. Alojz Vencelj, Anica Kovačič in Metod Mežan so to dokazovali z njegovimi odgovori na pisna vprašanja sindikata celotnega sistema Novoles. Zdi se jim, da ima Bajželj delavce le za navadne norce, sposobne le za fizično delo. Sindikalisti so prepričani, da prav Bajželj povzroča go-

Sindikalni sestanek

vorice, ki krožijo med delavci in povečujejo njihov strah. Gre tudi za izkoriščanje našega neznanja,

pravijo, saj nam Bajželj dokazuje, da ga ne znamo niti pravilno spravevati.

Precejšen del svoje proizvodnje namenijo delavci v Račjem selu za Nove ambiente v Straži, ki pa jim ne plačujejo ničesar. Zaradi tega se bojijo, da jih tudi Novi ambient lahko potisnejo v stečaj. Sindikalni sestanek se je končal z dogovorom, da morajo Milan Bajželj, Miodrag Todorovič in drugi odgovoriti na vsa vprašanja na sestanku, ki je bil prvotno sklican za torek, 23. februarja. Če od-

govorov ne bo ali če z njimi ne bodo zadovoljni, bodo delavci vse svoje zahteve uveljavljali tudi s stavko. Republiški odbor lesarstva pa bo zanje po besedah Marjana Ferčeca pripravil zahtevo za revizijo lastninjenja v Novolesu.

Plače pa delavci Ploskovnih elementov dobivajo v rednem roku. Delavci, s katerimi smo se pogovarjali med ogledom proizvodnje, pravijo, da dobijo le 20 ali nekaj več tisočakov. Zdi se, da je tudi tovarna v Račjem selu prevelika za sedanjí obseg proizvodnje. Še večja pa je, če pomisliš, da se je lahko za majhen denar polasti posameznik in z njo služi gore denarja.

F. K.

Pripis:

Naknadno nas je predsednik sindikata Alojz Vencelj obvestil, da je bil sestanek napovedan za torek na občini Trebnje. Na njem so sodelovali tudi trije predstavniki sindikata iz Račjega sela. Direktor Milan Bajželj jim je ustno zagotovil, da proizvodnja v Račjem selu ne bo ukinjena. Vencelj pravi, da se bo sindikat podjetja ponovno sestel in da bodo verjetno vztrajali pri pisnih odgovorih in zagotovilih.

V ITALIJI NE BO VEČ SINDIKALNEGA PLURALIZMA?

»Na kongresu Italijanske zveze delavskih sindikatov (CISL), ki bo junija letos v Rimu in na katerega že sedaj vabim tudi predstavnike Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, bom predlagal združitev treh italijanskih sindikalnih central v enotno sindikalno organizacijo,« je dejal Giuseppe Solomita na nedavnih pogovorih s predsednikom ZSSS Dušanom Semoličem in člani predsedstva sveta ZSSS. Giuseppe Solomita je v mednarodnem oddelku CISL odgovoren za sindikate bivše Jugoslavije in Vzhodne Evrope. Skupaj z Luciom Gregoretijem iz regionalnega sindikata CISL Furlanije-Juljske krajine je na lastno željo obiskal Svobodne sindikate, saj je želel »iz prve roke« zvedeti kaj več o naši organizaciji, prav tako pa tudi o gospodarskih, političnih in sindikalnih razmerah v Sloveniji. »Pred mnogimi leti smo bili mi tisti, ki smo izstopili iz tedanje enotne italijanske sindikalne organizacije, zato bomo sedaj prvi, ki bomo predlagali združitev. Za takšen predlog smo se odločili zato, ker smo ugotovili, da imajo vse tri sindikalne centrale enotne cilje, nekatere razlike med nami pa so le v poteh, kako jih uresničiti. Enotni so cilji gospodarske politike, zunanje politike, socialne politike in zaščite delavcev. Ugotovili smo, da razcepljenost sindikatov samo škoduje delavcem, še posebej, ker berlinskega zidu ni več, zato ni več »belih in rdečih«. Ne vemo še, kako se bosta na naš predlog odzvali drugi dve sindikalni centrali, bosta

pa vsaj pokazali, ali so njihovi nameni koristiti delavcem resnični,« je dejal Solomito.

Giuseppe Solomita je nato tudi na kratko predstavil gospodarski položaj v Italiji. Tudi Italija se je znašla v hudi gospodarski recesiji in tudi njo je prizadela izguba trgov. Brezposelnost je okoli 10-odstotna. V zadnjem času je bilo precej stavk v podporo zaposlovanju, pri čemer je sindikate ljudstvo precej podprlo. Politični pretresi, ki so spravili nove ljudi v vlado, so povzročili neoliberalno vladno gospodarsko politiko. Zaradi nje je trg brez vsakršnih pravil, vlada torej zakon kapitala. Pri tem so vladajoči pozabili tudi na socialno politiko. Vse tri italijanske sindikalne centrale pa se enotno zavzemajo za takoiimenovano »Clintonovo gospodarsko politiko«, katere bistvo je, da če država je, mora ona urejati trg.

Giuseppe Solomita in Dušan Semolič sta se dogovorila tudi o nekaterih skupnih točkah medsebojnega sodelovanja obeh sindikalnih organizacij. To so predvsem zaposlovanje, politika plač, mednarodno sindikalno sodelovanje (predvsem z Evropsko konfederacijo sindikatov in Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov) in sodelovanje v obmejnem območju. Dogovorjeni pa so bili tudi še nekateri datumi ponovnih srečanj, na katerih bodo obravnane konkretne teme iz sindikalnega delovanja.

Pavle Vrhovec

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Cena 700,00 SIT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 350,00 SIT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem. Cena 520,00 SIT

● Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cerje in balkanske plače – Izhodiščni osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

● Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Cena 500 SIT

● Emil Rojč

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Priročnik za podjetništvo in razvoj kadrov. Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Zbornik razprav za VARNOST, SVOBODO, SOLIDARNOST IN PRAVIČNOST. Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVM

Novi Zakon o zdravstvenem zavarovanju – Razlage vseh sprememb in vseh oblik prostovoljnega zavarovanja občanov. Cena 480,00 SIT

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri Enotnost Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti ..... izv. ● Plačni sistem
 ..... izv. ● Moje pravice na ..... izv. ● Nova ureditev...
 ..... izv. ● Stanov. razmerja ..... izv. ● Kariera kot .....
 ..... izv. ● Delavci in uprav. .... izv. ● Socialna država ...
 ..... izv. ● Nova del. zakon. .... izv. ● Zdrav. zav. ....

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov: .....

Ulica, poštna št. in kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

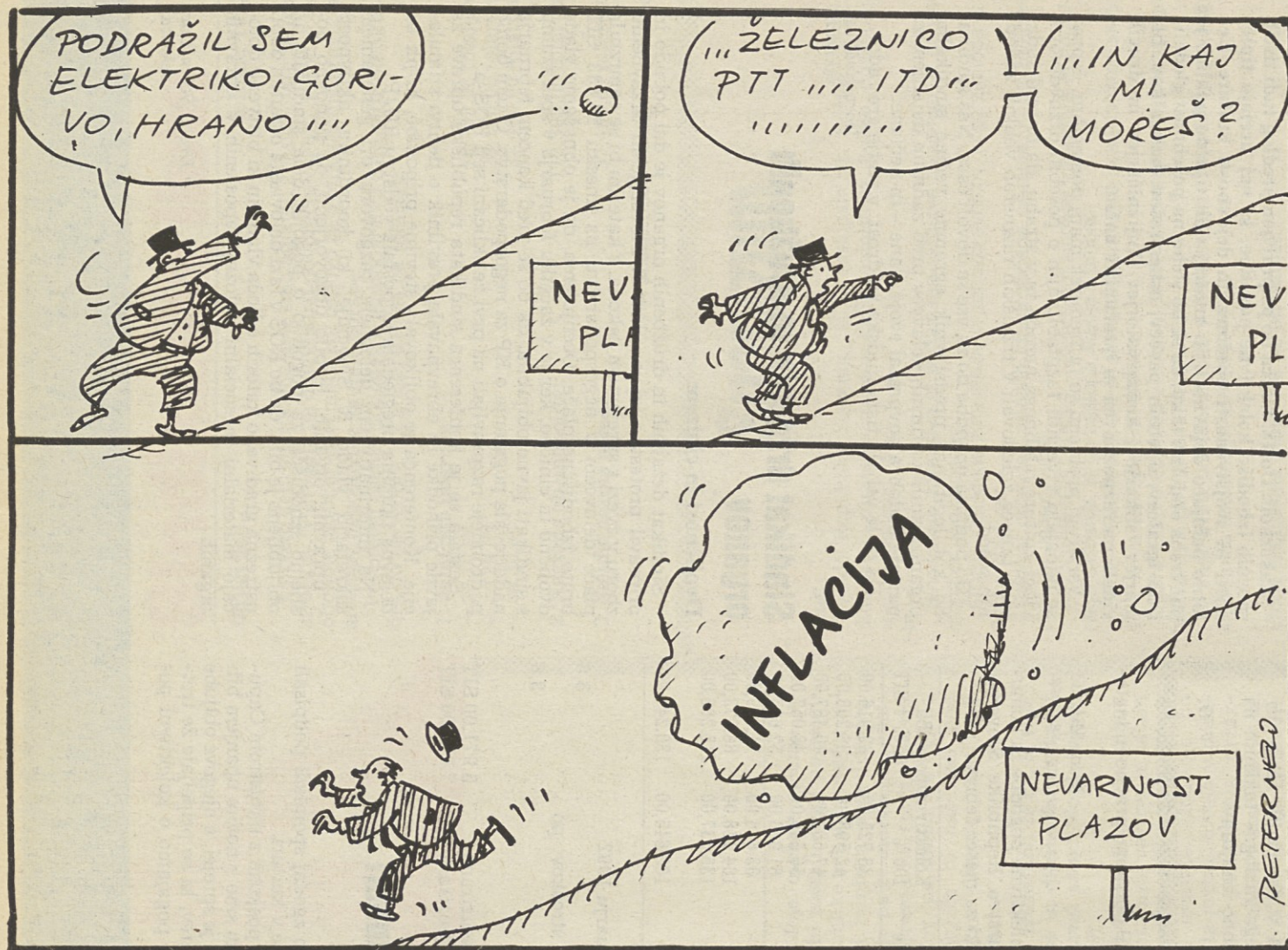
1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
 2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne: ..... Žig ..... Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČRP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

KOMU NI DO SOCIALNEGA MIRU

Dan po podpisu aneksa h kolektivni pogodbi za gospodarstvo je predsedstvo ZSSS sklicalo konferenco za novinarje, kot da bi čutilo, da je na tiskovni konferenci ob podpisu aneksa premalo poudarilo svoja stališča do napovedanega zakona o plačah. Dušan Semolič je uvodoma poudaril, da ZSSS ostro protestira zaradi namere vlade, da ponudi državnemu zboru zakon o plačah v sprejem po hitrem postopku, potem, ko so delodajalci in delojemalci podpisali dogovor o realnem znižanju plač v prvi polovici tega leta.

»Ogorčeni smo zaradi te poteze vlade«, je dejal Dušan Semolič, »ker smo se z zbornico dogovorili za spodnjo mejo plač, ki še zagotavlja socialni mir, ki je tej državi in gospo-

darstvu ta hip tako zelo potreben. Po aneksu h kolektivni pogodbi bi zaposlenost lahko naraščala, zakon pa bo neposredno prizadel že zdaj najbolj ogrožene plasti prebivalstva, poleg tega pa še spodbuja odpustanje. Vlado smo že in jo še pravočasno opozarjamo (tiskovna je bila dan pred razpravo o zakonu o plačah v državnem zboru, op. p.), da nas sili v stavkovno zahtevo. Hočemo odpravo zakona in popolno spoštovanje kolektivnih pogodb z aneksom. V nasprotnem primeru bo marec mesec stavk.«

Brane Mišič, član predsedstva je potem na kratko primerjal določila zakona in aneksa (seveda takrat sindikati še niso poznali zadnje inačice zakona, ki ga je vlada poslala v dr-

žavni zbor dan kasneje, op. p.). Tokrat objavljamo samo nekatere najbolj zanimive ugotovitve, saj bomo podrobno primerjavo z možnimi posledicami opravili za naslednje številko DE. Razlike so naslednje: aneks omejuje rast plač do polovice leta, zakon do konca leta, oziroma

do podpisa socialnega pakta. Zakon plače maksimira, medtem ko je aneks določil najnižje možne plače (in seveda omejitve rasti v primerjavi z inflacijo). Zakon velja le za družbena podjetja in tista, ki večino dohodka pridobijo z družbenimi sredstvi, aneks je dogovor o omejevanju rasti plač za vsa gospodarska podjetja. Zakon tudi razveljavlja določila o izhodiščnih plačah. In tako naprej.

Skratka, zakon za sindikate ni sprejemljiv, je zaključil Mišič. Poleg tega bo za njim prišel še pravilnik in namesto da bi se ukvarjali z izhodom iz krize, se bomo najbrže ubadali s tem, kako bi določilo zakona obšli.

B. R.

Slovensko ekološko gibanje

CINKARNA CELJE IZZIVA USODO

Iz Celjskega SEG-a so nas obvestili, da je Cinkarna Celje na odlagališče trdnih odpadkov v Bukovizlaku odložila 200 sodov z barvami in pigmenti, ki so ostali po lanskem požaru v Grafiki celjske Cinkarne neuporabni.

Enako nam je povedala njihova občinska sanitarna inšpekcija. Soglasje na prigrasitev, ki jo je odobril sekretariat za urejanje prostora in varstvo okolja v Celju, je izdala republiška sanitarna inšpekcija.

Naše mnenje je, da takšni odpadki ne sodijo na to odlagališče in bi jih morala Cinkarna po veljavnem zakonu hraniti na tovarniškem dvorišču.

Predlagamo, da posredujete in izposlujete, da bo Cinkarna sode odstranila, zlasti, ker so odloženi na ožjem območju teharskih grobišč. Kar se dogaja, je povsem nerazumljivo in globoko nemoralno, saj je bila na tem kraju že 14. oktobra 1990 cerkveno-državna slovesnost za teharskimi žrtvami. Tedaj je predsednik IS RS Lojze Peterle med drugim dejal, naj razume, kdor to lahko stori, da so človeške ostanke prekrili z odpadki...

Tako celjski sekretariat kot sanitarna inšpekcija zanesljivo vesta, da so na tem mestu grobišča. Posebej to velja za sekretariat, saj je sekretar, ki je tudi član IS SO Celje, sodeloval na seji IS SO, ko je ta julija lani sprejel predlog odloka o zaščiti in začasnem varovanju celjskih grobišč. V njem je jasno zapisano, da na njihovem območju niso možni nobeni posegi take vrste.

Nasploh je v zvezi z odlagališčem storjenih veliko nezakonitih dejanj. Ko so ugotovili, da so tam grobišča, bi morali pristojni organi ukrepati po zakonu. To pa zagotovo ne pomeni odobritve dovoljenja za obratovanje takšnega odlagališča. Karel Lipič

A. U.

Zveza Svobodnih
Sindikatom Slovenije

DOBRODOŠEL DOGOVOR ZA AVTOMOBILISTE

Avto-moto zveza Slovenija, ministrstvo za notranje zadeve in Združena cestna podjetja so podpisali dogovor o vzpostavitvi sistema obveščanja domače in tuje javnosti o cestnoprometnih razmerah pri nas. Zaradi racionalizacije sedanega načina informiranja so se podpisniki dogovora odločili, da je zbirni in hkrati distribucijski center cestnoprometnih sporočil Informacijski center Avto-moto zveze Slovenije (IC AMZS).

IC AMZS bo cestnoprometne informacije prejel od pristojnih služb Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije oziroma neposredno od Operativno komunikacijskega centra MNZ RS ter dežurne službe, ki deluje v okviru Združenih cestnih podjetij Slovenije. Pomemben vir informacij bodo tudi tehnične baze AMZS.

To z drugimi besedami pomeni, da postaja IC AMZS

osrednji republiški center zbiranja, obdelave in distribucije cestnoprometnih informacij. Seveda bo center zbiral podatke o prevoznosti cest 24 ur dnevno, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih, ter jih posredoval zainteresiranim organizacijam in posameznikom v Sloveniji. Prav tako pa bo center prevzel vse obveznosti in izmenjave cestnoprometnih informacij z evropskimi avtomobilskimi klubi in evropskim cestnim informacijskim centrom ERIC (European road information centre) tako, da bodo na IC AMZS vedno na voljo tudi vse cestnoprometne in tudi turistične informacije iz tujine.

Celotni sistem novega načina informiranja sloni na sodelovanju z javnimi mediji, v prvi vrsti z Radiom Slovenija, s katerim ima IC AMZS neposredno radijsko zvezo, in s teletekstom slovenske televizije. Vzpredno

z obveščanjem preko medijev pa bo IC preko odzivnikov informacijske službe PTT organizacij skrbel za točno in ažurno posredovanje svojih informacij vsem posameznikom.

Cestnoprometne informacije so le del delovanja IC AMZS. Prav tako pomembno je zbiranje informacij o carinskih predpisih, turističnih informacij in splošnih informacij drugih evropskih držav, ki prav tako kot cestnoprometne informacije poteka z izmenjavo podatkov. Na tem področju se IC AMZS vključuje v evropski sistem izmenjave informacij, ki ga vzpostavlja svetovna avtomobilistična zveza (FIA). Delovno ime sistema je TuristTALK. Omogočal bo takojšnje posredovanje vseh informacij, potrebnih za potovanje v tujino. V precejšnji pomoč bo tudi našim turističnim organizacijam pri oblikovanju ponudbe za tuje goste.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1.2. 1993 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Novo obrestne mere na revalorizirano osnovo
Revalorizacijska stopnja za februar 1993 znaša 3,7% mesečno, preračunano na letni nivo 61%

REALNE MESEČNE IN LETNE OBRESTNE MERE ZA TOLAR-SKE DEPOZITE SO:

	MESEČNE	LETNE
vezava sredstev na odpoklic	2,22%–2,40%	33,13%–36,22%
vezava sredstev nad 1 mesec	3,77%–4,08%	64,22%–69,05%
vezava sredstev nad 2 meseca	4,08%–4,23%	69,05%–72,27%
vezava sredstev nad 3 mesece	4,23%–4,31%	72,27%–73,88%
vezava sredstev nad 6 mesecev	4,31%–4,45%	73,88%–77,10%
vezava sredstev nad 12 mesecev	4,45%–4,60%	77,10%–80,32%

POSEBNA UGODNOST ZA PRIVATNE OSEBE:

Za vezavo sredstev od 31 do 90 dni:	MESEČNE	LETNE:
– do 10.000,00 SIT	4,15%	70,66%
– od 10.001,00 SIT do 50.000,00 SIT	4,23%	72,27%
– nad 50.001,00 SIT	4,31%	73,88%

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE! NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316
Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

Borzno sporočilo številka 8

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982; žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

- Počitniška hišica v Bohinju** – opremljena za 6 oseb, tri spalnice, kopalnica, WC, dnevni prostor, kuhinja, ograjen vrt, garaža. Cena 45 DEM. Najmanj 3-dnevni termini. Občasno je možno najeti dve hišici. Posamezni termini v marcu.
- Apartmenta na Pokljuki** – za 4 osebe, v celoti opremljen – cena 35 DEM na dan, mali apartma za dve osebi – cena 27 DEM v tolarški protivrednosti. Termini v marcu.
- Garsonjera v Kranjski Gori** – v celoti opremljena za 4 osebe, termini v marcu. Cena 34 DEM na dan.
- Apartmenta na Kopah** – opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 32 DEM.
- Hišice na Veliki planini** – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije – kočja ima elektriko. Cena 44 DEM v tolarški protivrednosti. Termini po 20. februarju.
- Apartmenta Kaninska vas** – za 4 osebe, v celoti opremljeni, termini po 20. februarju. Cena 35 DEM v tolarški protivrednosti.
- Počitniški dom v Kranjski Gori – Jasna** – za 20 oseb, dve – in triposteljne sobe. Cena polpenzion 19 DEM. Pokličite 064/883-067.
- Počitniški dom v Bohinjski Bistrici** – tri – ali štiriposteljne sobe, etažni TWC, neposredno ob smučišču Koba. Cena polnega penzion 31 DEM, polpenzion 26 DEM. Otroci do 12. leta imajo 30 odstotkov popusta. Posebna ponudba za šole v naravi – možno do 40 oseb. Smuka je možna. Zdravilišča

- Hišica v Termah Čatež** – opremljena za 5 oseb: spalnica, dnevni prostor s kuhinjsko nišo, kopalnica. Cena 42 DEM, vključuje kopalniške karte. Termini v drugi polovici marca.

Morje

- Trisobno stanovanje v Novigradu**. Cena 27 DEM na dan.
- Enosobno stanovanje v Barbarigi**. Cena 21 DEM na dan.

B. KUPIMO

Počitniško prikolico Adria-500, staro 5–7 let.

C. PRODAMO

- Dvosobni apartma v Maredi pri Novigradu** – 36,6m², zgrajen 1988.
- Garsonjero na Cojovski plani** v Bohinjski Bistrici prodamo ali damo v zakup za 6 let. Ima 22m² bivalne površine, minimalni kletni prostor in balkon.

D. SEJEMSKA PONUDBA

- Cebit Hannover** – največji računalniški sejem, tridnevno bivanje, prevoz z letalom, cena 830 oz. 1200 DEM, odvisno od kategorije hotela. Odhoda 24. oz. 29. marca.
- IHM München** – 13. do 21. marec, sejem obrti: predelava lesa, plastičnih mas, obdelava kovin, gradnja, umetna obrt, transport, zlatarstvo itd. Dvodnevni program z avtobusnim prevozom 13. marca. Cena 245 DEM. Tridnevni program 350 DEM.
- Industrijski sejem v Hannoveru** – svetovni sejem elektronike in elektrotehnike, računalniška oprema za vodenje proizvodnje, energija in okolje, optika itd. Odhod letala 21. aprila, cena 830 oz. 1290 DEM, odvisno od kategorije hotela.
- Knjižni sejem v Londonu** – 21. do 24. marca, odhod 20. marca. Štiridnevni program z letalskim prevozom 1.050 DEM.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: ob potrditvi rezervacije zahtevamo takojšnje plačilo celotnega zneska. Pri odpovedi nad 10 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 10%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. **Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 10 dni pred začetkom potovanja.**

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar
direktor borze

PONUJENA ROKA VLADI

Sindikati s področja gospodarstva so pristali na realno zniževanje plač zaposlenih v gospodarstvu v letošnjem letu, da bi podjetjem ostalo več denarja za prestrukturiranje in predvsem za razvoj, s tem pa tudi za oživiljanje gospodarstva ter za povečevanje števila delovnih mest. 22. februarja so po »dolgotrajnih in pogosto mučnih pogajanjih« podpisali dodatek k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo s predstavnikoma delodajalcev, Gospodarsko zbornico in Obrtno zbornico Slovenije. S tem sta oba partnerja ponudila vladi roko v pomoč pri izpeljavi nujno potrebnih ukrepov za izboljšanje položaja gospodarstva in za ustvarjanje pogojev za izhod iz globoke gospodarske krize.

Sindikati so se zavezali, da do konca junija ne bodo silili v povečevanje plač drugače, kot to določa dodatek h kolektivni pogodbi. Po njem bodo plače pri inflaciji do 3% mesečno mirovale, pri višji infla-

ciji pa bodo naraščale kar precej počasneje kot maloprodajne cene. Za primerjavo (podrobnosti iz dodatka k pogodbi objavljamo v Sindikalnem zaupniku): če bo inflacija mesečno med 3 in 5%, se bodo plače povečale za vsak odstotek inflacije le za 0,7%, če pa bo rast inflacije večja od 8%, bodo plače rasle le z 0,9% za vsak odstotek rasti inflacije.

Žal dogovor med zbornico in sindikati nima »tretje dimenzije«. Je samo dvostranski dogovor o zadrževanju plač, manjka pa vladni dodatek, ukrepi, s katerimi bi lahko brzdali naraščanje stroškov v negospodarstvu in v javni porabi ter ukrepi za spodbujanje gospodarske rasti. Kaže pa, da vlada nima interesa podpisati takoimenovani socialni pakt, v katerem bi bile zapisane vse naštetje »dimenzije« pomoči gospodarstvu, da se skopje na noge. Dodatek, ali kot mu uradno pravijo »aneks«, h kolektivni pogodbi je le del celovite gospodarske politike. Toda ta še do danes

ni znana (naš tekst je pisan, še preden je vlada v državnem zboru predstavila podatke o gospodarskem in socialnem položaju v Sloveniji in predlog ukrepov) in tudi nič se ne vemo o letošnjem proračunu. Brez tega pa bo seveda dogovor med sindikati in zbornicami neučinkovit, s stališča sindikatov pa prav gotovo povsem nepotrebna žrtev.

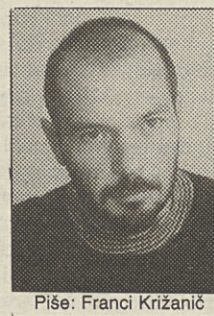
Vladi se zdi pametneje, da predlaga državnemu zboru, naj po hitrem postopku sprejme zakon o omejevanju plač in to potem, ko je bil dogovor med zbornico in sindikati o omejevanju plač sklenjen. Čemu tako, je seveda skrivnost, zakopana v glavah ministrov, sindikati in zbornici pa so že povedali, kaj sodijo o omejenem zakonu. Zlasti Zveza svobodnih sindikatov je jasno napovedala, da ji drugega kot sprejeti izziv nje vlade – če bo le-ta z zakonom prodrla v državnem zboru – ne preostane. Marec bo tako mesec stavk. Odgovornost za stavke in za škodo, ki jo bodo povzročile, bo to-

krat zelo težko prevaliti na sindikate, saj so pokazali dovolj dobre volje in pripravljenosti na menda potrebne žrtve. Prav tako jim nihče ne bo mogel naprtiti niti dela krivde, če stabilizacija gospodarstva ne bo uspela (ali uspela po predvidenem scenariju). S sporazumom z delodajalci so sindikati dokazali, da problema plač ne razumejo samo enoplastno, ampak se zavedajo njihovega makroekonomskega učinka na gospodarstvo.

Vsekakor pa se bo hitro pokazalo, ali vlada samo ne zapuza zbornici in sindikatom, da so sposobni skleniti sporazum o omejevanju plač in se ga tudi držati, ali pa je njeno ravnanje spodbudilo kak drug razlog. Nemara tisti, o katerem se sprašujejo nekateri sindikalni funkcionarji: ali namerava vlada tudi s pomočjo tega zakona čim hitreje in čim ceneje prodati podjetja, v katerih je večina kapitala družbenega?

Boris Rugelj

Spreminjanje strukture industrijske proizvodnje

Piše: Franci Krizanič

V lanskem decembru je slovenska industrijska produkcija počasi upadala, kar je bilo precejšnjev poslabšanje glede na oktobrsko in novembrsko rast. Decembrsko upadanje dejavnosti naše industrije ni bilo splošno. V njenem okviru se je zelo izboljšala produkcija opreme, poslabšali pa sta se produkcija promateriala in življenjskih potrebščin.

Produkcija opreme je hitro upadala do lanskega septembra, nato pa je začela nihati. Oktobra je naraščala, no-

vembra upadala in se decembra zopet povečevala. Kljub rasti je bila še slabe 3 odstotke pod svojo sicer že katastrofalno nizko predlansko decembrsko ravni. Lani v celem letu je upadla za 20 odstotkov. Bila je najmanjša po letu 1973 ter kar 53 odstotkov pod svojo najvišjo ravni, doseženo leta 1986. Na še posebej globok upad produkcije opreme sta lani vplivala visoka raven obrestnih mer (in s tem majhen obseg domačih investicij, pa tudi omejena možnost kreditiranja izvoza) ter nizka raven cen deviz na slovenskem deviznem trgu (ter s tem nedonosen izvoz, ki je za specializirano produkcijo opreme še bolj »življenjskega pomena« kot za produkcijo promateriala ali pa potrošnih dobrin). Posledica teh splošno neugodnih razmer je bilo tudi enakomerno razporejeno zmanjšanje dejavnosti po vseh industrijskih panogah proizvajalkah opreme (strojgradnja, elektroindustrija, produkcija vozil in ladjedelništvo). Lani je proizvodnja praktično povsod upadla približno za petino (izjema z nekoliko manj negativnim medletnim rezultatom je ladjedelništvo, pa še tu se je 1992 dejavnost zmanjšala za dobro desetino). V samem decembru se je okrepila zlasti dejavnost elektroindustrije.

Po živahni novembrski rasti je slovenska produkcija repromateriala decembra zanihala krepko navzdol. V tem mesecu je upadala in bila za 6 odstotkov pod primerljivo lansko ravni. V celem letu 1992 je upadla za slabih 11 odstotkov in imela kar 31 odstotkov manjši obseg kot na svojem vrhu leta 1986. Zadnja leta je produkcijo repromateriala po eni strani pestila njena tehnično dana neprilagodljivost (vezanost na obstoječo tehnologijo, surovine in trg), po drugi strani pa ji je koristila odstranitev konkurentov iz drugih jugoslovanskih republik. Žal (z vidika producentov repromateriala, pa tudi drugih sektorjev, ki imajo podoben proizvodni in tržni položaj – na primer kmetijstvo) je Slovenija premajhna država, da bi si lahko nosilci ekonomske politike vsaj teoretično zamislili spodbujanje gospodarske rasti z načrtnim nadomeščanjem uvoza – torej z zapiranjem trga pred tujo konkurenco. Več kot očitno je škoda na strani višjih stroškov, krepko zmanjšanje konkurenčnosti celotnega gospodarstva na svetovnem trgu, s tem pa tudi znižanje zaposlenosti in standarda doma precej večja od koristi, ki bi jih na zaprtem trgu dvomilijonske države uživali posamezni producenti polizdelkov in surovin.

Dvojnost položaja slovenskih producentov polizdelkov in surovin se kaže tudi v velikih razlikah v uspešnosti produkcije posameznih panog tega sektorja. Tako se je lani, med industrijskimi panogami, ki producirajo v glavnem repromaterial, celo povečala ali pa se vsaj ni zmanjšala dejavnost pri pridobivanju premoga, proizvodnji naftnih derivatov, izdelkov črne metalurgije, predelanih barvastih kovin in izdelkov iz gume. Na drugi strani pa je za več kot desetino upadla dejavnost kovinske industrije, produkcije barvastih kovin, papirja, žaganega lesa in krmil, pridobivanja nekovinskih mineralov, rud barvastih kovin ter nafte in zemeljskega plina. Sodeč po decembrskih medletnih rezultatih se med producenti repromateriala zadnje mesece krepi dejavnost gradbene industrije ter zlasti nadpovprečno na uvoz surovin vezana predelava barvastih kovin, produkcija naftnih derivatov, bazičnih kemičnih izdelkov, tkanin, usnja in izdelkov iz gume.

Decembra je zanihala navzdol tudi produkcija življenjskih potrebščin. Ob zmanjševanju je bila dobre 3 odstotke manjša kot v decembru 1991. V celem letu 1992 je produkcija tega blaga upadla za 16 odstotkov in bila na 30. odstotkov nižji ravni kot na svojem vrhu leta 1987. Nestabilnost med sektorji najbolj prilagodljive (tako na strani ponudbe oziroma izdelkov kot na strani povpraševanja, t.j. trga, na katerega se usmerja) produkcije potrošnih dobrin je posledica indeksacije in pritiska stroškov na eni ter nizke ravni tečaja tujih valut na slovenskem deviznem trgu (in s tem nedonosnosti izvoza) na drugi strani. Oboje povečuje inflacijske pritiske (v zadnjih mesecih svoje blago najbolj dražijo ravno producenti življenjskih potrebščin), likvidnostno krizo, recesijo in brezposelnost. Povečan obseg porabe prebivalstva obeta, da je bilo decembrsko upadanje produkcije življenjskih potrebščin samo začasno.

Produkcija tega sektorja je v lanskem prvem polletju tako hitro upadala, da tudi sorazmerno živahna rast v drugem delu leta (razen septembra in decembra) še zdaleč ni nadomestila predhodnega zmanjšanja. Lani je bilo večina panog, ki producirajo v glavnem potrošno blago (prehrambena industrija s produkcijo pijač, produkcija pohištva, konfekcije, predelava kemičnih izdelkov in grafična dejavnost), precej pod svojo predlansko ravni; povečale so se samo produkcija obutve, tobačnih in raznovrstnih izdelkov. V decembru je bilo izboljšanje (z večjim obsegom kot pred letom) opaziti pri proizvodnji pijač, raznovrstnih izdelkov in grafični dejavnosti, nekoliko (s sorazmerno majhnim odstotkom zaostajanja za primerljivo ravni v decembru 1991) pa tudi pri proizvodnji pohištva in konfekcije.

B. R.

VSACA (DRUGA) DRŽAVA BI BILA NAVDUŠENA...

Ob ponedeljkovem podpisovanju dodatka (aneksa) k splošni kolektivni pogodbi, opravili so jo v prostorih Gospodarske zbornice, je bila še konferenca za novinarje, na kateri so podpisniki dali kratke izjave in odgovorili na nekaj vprašanj.

Boris Mazalin, Konfederacija 90: V sindikatu smo si prizadevali za enakomernjšo obremenitev vseh subjektov v gospodarskem sistemu. Zato smo več časa podpirali prizadevanja gospodarske zbornice, da bi se zmanjšala javna poraba. Pri tem pa smo bili sindikati in delavci pripravljeni prevzeti svoj delež bremenja, kar podpisani aneks dokazuje.

Rastko Plohl, Neodvisni sindikati: Zdaj je na potezi vlada in dobro bi ji bilo dati kakšno spodbudo, da potegne podobno potezo, kot smo jo sindikati in zbornica. V aneksu se mi zdi zelo pomembno, da se bodo neizplačane razlike v osebnih dodatkih izkazale kot lastninski deleži. Naš sindikat je dal pobudo in v nekaterih podjetjih tako že delajo, da bi podjetja zavestno šla v ta sistem, da bi del plače, denimo 20% izplačevala manj, v zameno za ustrezen del lastnine podjetja. S tem bi se hitreje začelo uvajati malo delničarstvo, dobro pa bi delo podjetjem v boju proti krizi. Pozivam sindikate in zbornico, da bi takšno »akcijo« vodili širše.

Dušan Semolič, ZSSS: Za nas je bilo v pogajanjih najtežje paziti na prag znosnosti plač, izpod katerega se plače ne smejo spustiti, ne da bi se tem ogrozili delavce z naj-

Podpisniki aneksa h kolektivni pogodbi za gospodarstvo: od leve proti desni: Miha Grah, Obrtna zbornica, Dagmar Šuster, Gospodarska zbornica, Vida Fras, Pergam, Milena Milanovič, Sindikat bančnih delavcev, France Tomšič, Sindikat neodvisnost KNSS, Dušan Semolič, ZSSS, Rastko Plohl, Neodvisni sindikat. S slike je »ušel« Boris Mazalin, Konfederacija 90.

nižjimi prejemki. Sedanji sporazum med delodajalci in delojemalci je realen prispevek k naporom, da bi letos zmanjševanje zaposlenosti zaustavili. Menimo pa, da bi morala ta dokument podpisati tudi vlada in banka Slovenije, saj sta soodgovorni za pogoje gospodarjenja. Posebej pomembno pa se mi zdi ob tem dejanju povedati, da potrebujemo zakon o kolektivnih pogodbah. Pravna praznina, kakršna je zdaj, omogoča namreč flagrantno kršenje določil kolektivnih pogodb. Če ne bo pravne zaščite delavčevih pravic, bomo sindikati radikalizirali svoje metode boja za delavske pravice.

France Tomšič, Sindikat Neodvisnost KNSS: Vesel sem sporazuma med sindikati in

sporazuma med sindikati ter zbornico. Zvsebinsko aneksa smo zadovoljni malo manj, vendar moramo priznati, da je vendarle dober način kontrole

Vsaka država v razvitem svetu bi bila navdušena nad dogovorom delojemalcev in delodajalcev, da zmanjšajo plače in ji na misel ne bi prišlo, da bi posegala vmes.

Dagmar Šuster, predsednik GZ

rasti plač. Za delavce pa je po našem mnenju še bolj važen dogovor, ki smo ga sklenili ob aneksu in v katerem smo obglasili, da plače v negospodarstvu ne smejo rasti hitreje od plač v gospodarstvu. Politika plač naj se veže na politiko javne porabe, kar pomeni, da je treba ob politiki omejeva-

bikon« enostranskega razumevanja problematike plač. Zbornica bo do konca zaostila vprašanje javne porabe, zlasti v tistem njenem delu, ki veča stroške dela.

Miha Grah, Obrtna zbornica: Vlada bo morala obdavčiti vse delo, torej tudi sivo in »črno« ekonomijo, ki je je odločno preveč. Če bo to naredila, bodo plače lahko manj obdavčene. Zdaj plače niso visoke, prispevki so pa mnogo višji, kot v razvitih deželah.

Gregor Miklič, ZSSS: Interventni zakon je udarec po družbeni lastnini v podjetjih. Ali bi vlada rada čim ceneje prodala ta podjetja?

Dr. Emil Rojč

Kariera kot spreminjanje

Podjetništvo in razvoj kadrov

Priročnik je izšel pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.
Cena priročnika je 850 SIT.

BREZDOMCI SPET NA ČAKANJU

Sezona razprodaje družbenega stanovanjskega sklada gre h kraju in vsi, ki se jim v tem ugodnem času ni uspelo preskrbeti strehe nad glavo, so spet pri začetku, tam, kjer so že bili, to je pri skrbi, kako priti do nje. Najteže je brezdomcem v velikih mestih, predvsem v Ljubljani, katere vlada porablja izkupiček od prodaje družbenih stanovanj po svojem preudarku in brez vsakršne kontrole. Tudi denar od prodaje solidarnostnih!

Z začasno odredbo, ki jo je sredi lanskega decembra izdalo ljubljansko temeljno sodišče, so sredstva od kupnin prejšnjih solidarnostnih stanovanj sicer na »ledu«, ne pa tudi denar od najemnin. Ljubljanske občine (in njihov skupni stanovanjski sklad) nameravajo od sodišča terjati tudi zamrznitev tega denarja, saj ga mestna vlada porablja za nakup profitnih stanovanj z notranjo opremo.

Najemnina pa je, kot vemo, lahko namenjena le za vzdrževanje stanovanj, za katera se pobira, in le, če kaj denarja od vzdrževanja ostane, je mogoče zanj kupiti neprofitna stanovanja. A kaj, ko se ljubljanska oblast poživlja na predpise. Tako so v Slomškovi ulici iz mestnega denarja kupili pet profitnih stanovanj, ki jih nameravajo mestni možje oddati za profitno najemnino (uslužbencem ambasad) – po 15 DEM za kvadratni meter. »Stanovanja imajo od notranje opreme samo kuhinje, lakiran parket in telefonske priključke,« se izgovarjajo mestni možje.

Razprodaja gre h kraju

Več posluha kot mestna vlada imajo za Ljubljancane brez strehe nad glavo občine. Tako so v občini Vrč-Rudnik doslej podpisali 619 stanovanjskih kupoprodajnih pogodb, 456 kupcev pa je poravnalo kupnino takoj. Do srede januarja se je na občinskem računu zbralo 272 milijonov tolarjev. Dvajset odstotkov tega denarja so vplačali v republiški stanovanjski sklad, skupaj s plačilom dvo odstotnega prometnega davka, tretjino zbranega denarja pa porabili za prenovo stanovanjske zgradbe – znane kot bivša konjušnica na Zihlerovi 38 v Trnovem. V njej bo 32 stanovanjskih enot, ki bodo kmalu vseljive. Že spomladi bodo nadaljevali prenovo, vendar bo treba izprazniti stara in dotrajana stanovanja in tamkajšnjim stanovalcem zagotoviti nadomestna.

Občina zdaj išče nadomestna stanovanja – ne samo za stanovalce iz bivše konjušnice, temveč tudi za vse tiste občane, ki živijo z odločbami v zasebnih hišah in je reševanje njihovega »stanovanjskega problema« – po 155. členu stanovanjskega zakona – prepuščeno občinam. V občini je veliko takšnih upravičencev. Stanovalci so večinoma starejše osebe, ki se težko sprijaznijo s preselitvijo, lastniki pa po drugi strani nestrpno čakajo na svoja stanovanja. Nerodno pa je tudi to, da so ti občani doslej stanovali v večjih stano-

vanjih, kot so jim zdaj na razpolago.

Kako pa naj pridejo do stanovanj tisti, ki (še) nikoli niso bili »imeti« stanovanjske pravice niti ne morejo računati na dodelitev nadomestnih stanovanj? Tako, kot v slehernem urejenem tržnem gospodarstvu – z nakupom stanovanja na trgu – jasno, po tržni, nikoli več razprodajni ceni, ki so je bili deležni najemniki družbenih stanovanj (in naj bi se obetala tudi najemnikom v nacionaliziranih, da bi bili z omenjenimi enakopravni). A stanovanja, ki jih investitorji gradijo za trg, so tako draga, da zlepa ne bodo našla kupca. Le kje naj ti – zlasti še, če gre za mlade družine – pridejo do toliko denarja. Mnogi, ki so brez strehe nad glavo, ne morejo računati niti na ugodne bančne kredite; posojila republiškega stanovanjskega sklada pa so, ob (pre)velikem zanimanju zanje, le »blažev žegen« za množico prosilcev.

Cenejša stanovanja

In zakaj so stanovanja danes predraga? Zato, ker je gradnja stanovanj za trg povsem neorganizirana. Vsak se

mora znajti, kakor ve in zna, glavna omejitev pa je prodajna cena, ki je kupec ne prenese. Stanovanja z visokim standardom bi morala stati 1.500 DEM za kvadratni me-

ter, socialna okoli tisoč DEM – da bi šla v promet. Stanovanja pa so znatno dražja tudi zato, ker jih podjetja gradijo iz obratnih sredstev. Če investitor stanovanj ne proda sproti, plačuje za obratna sredstva velikanske obresti, ki jih, jasno, vstete v ceno kvadratnega metra. Stanovanja so, zaradi načina financiranja, predraga vsaj za 15 do 20 odstotkov.

Država se je s prehodom v tržni sistem odrekla načrtnemu zbiranju denarja za stanovanjsko gradnjo, češ da mora za stanovanjsko gradnjo skrbeti vsak sam. Starega vira financiranja torej ni, gradnja stanovanj s komercialnim denarjem pa nujno vodi v astronomsko visoke cene metra stanovanjske površine.

In kako vendarle pridobiti kupce novih stanovanj (in s tem poživiti gradnjo stanovanj za trg)?

Podjetja bi morala graditi stanovanja za znanega kupca, a to je najtežja naloga. Kupcu stanovanja je treba v času gradnje omogočiti, da pove, kaj želi, in mu zagotoviti takšno stanovanje, da bo z njim zadovoljen (možnost prestavljanja sten, etažnega ogrevanja, dostopa iz garaže v stanovanje in še vse tiste drobne stvari, ki so na prvi pogled morda nepomembne, a vendar močno vplivajo na odločitev za nakup).

Visok bivalni standard je možno zagotoviti samo znanemu kupcu. Pa tudi tistim, ki ne zmorejo visokih kupnin za nova stanovanja, bi lahko ustregli – če bi imele mestne in občinske oblasti za takšne več posluha. Ljudem, ki so

brez stanovanja, nedvomno ni pomemben visok bivalni standard; zadovoljni bi bili, če bi jim kdo zagotovil normalnega. Kako? Občine so doslej morale kupovati takšna stanovanja, kakršna je ponujal trg. A ta so bila vedno predraga.

Zato bi še kako prav prišla tudi kakšna objava natečaja

za gradnjo socialnih stanovanj v starejših zgradbah. Takšna možnost bi močno pocenila stanovanjsko gradnjo za revnejše sloje prebivalstva, v primerjavi s klasično tržno od temeljev navzgor, za katero veliko denarja pobere že sama priprava zemljišča.

BEDA V SLIKI

Razdeljevanje brezplačnega obroka za lačne delavce v Mariboru. Slika: Sašo Bernardi

SOCIALNA DRŽAVA – ZBORNİK RAZPRAV

Vsi čutimo, kako nas tepe, ker je nimamo. Vse bolj jo bomo potrebovali – reformirano SOCIALNO DRŽAVO, brez katere si ni moč predstavljati niti najmanjšega razvojnega koraka slovenske države. Ni utopija, vsi problemi so rešljivi. O tem ambiciozno piše deset avtorjev zbornika, sodelujočih pri projektu SOCIALNA DRŽAVA.

REVŠČINA V SLOVENIJI NI ZLA USODA, KI BI JI NE MOGLI UTEČI, JE SLABA STROKOVNA IN NAPAČNA POLITIČNA ODLOČITEV!

Zbornik razprav o socialni državi na 134 straneh izpod peresa Željka Ciglerja, Andreje Črnak Meglič, Leva Krefta, Francija Pivca, Sonje Pirher, Jožice Puhar, Cirila Ribičiča, Rajka Šugmana, Martina Totha in Maje Vojnovič lahko za 600 tolarjev naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) ..... izv. knjige SOCIALNA DRŽAVA. Naročeno mi/nam pošljite na

naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

Naročeno dne: ..... Žig ..... Podpis naročnika

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročnik bom plačal po povzetju

ŽIVLJENJE TEČE ...

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Postopek za uveljavljanje in varstvo pravic (x.)

Ena od razlik v postopku, ki načeloma poteka po določbah zakona o splošnem upravnem postopku, je tudi institut razveljavitve ali spremembe dokončne odločbe. Ta se opravlja poleg obnove postopka po določbah zakona o splošnem upravnem postopku. Pomembna je zato, ker omogoča še sicer nepravno obnovo postopka v primerih, ki jih zakon taksativno našteva. Vložitev predloga za razveljavitev ali spremembo dokončne odločbe, enako pa tudi uvedba postopka po uradni dolžnosti nista vezana na roke, ki sicer veljajo za vložitev predloga za obnovo postopka.

Organ druge stopnje lahko razveljavi ali spremeni odločbo, zoper katero ni vložena pritožba, če je bilo o isti zadevi že prej drugače odločeno ali če so bile z odločitvijo očitno kršene materialne določbe zakona ali splošnih aktov v škodo zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Ta možnost razveljavitve ali spremembe je podobna, ni pa enaka, kot je odprava ali razveljavitev odločbe po nadzorstveni pravici po določbah zakona o splošnem upravnem postopku. Podoben institut je v nekoliko širši obliki že uveljavil statut skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v letu 1978, vendar je po tedanjih določilih v takem postopku posamičen akt lahko razveljavilo ali spremenilo le posebno sodišče združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Dokončna odločba se lahko razveljavi ali spremeni z novo odločbo tudi v primerih:

- če se zve za nova dejstva, ki vplivajo na zavarovančovo pravico, ta dejstva pa so nastala po izdaji odločbe,
- če je bilo o kakšnem pravnem vprašanju kasneje zavzeto stališče, ki je ugodnejše za zavarovanca,
- če so bile s prejšnjo odločbo očitno kršene materialne določbe zakona ali splošnih aktov v zavarovančovo škodo.

Prav tako kot prva je bila tudi ta možnost opredeljena že v starih predpisih. Je pa poleg obnove postopka vsekakor dobrodošla, saj zavarovanca dodatno varuje pred posledicami morebitnih napak, zagotavlja pa tudi enotnejšo obravnavo in priznavanje pravic različnim zavarovancem. Za razliko od prve možnosti, je v tem primeru za postopek pristojen organ, ki je postopek vodil oziroma izdal odločbo, ki se razveljavlja oziroma spreminja. Pri izdaji nove odločbe pa se uveljavljajo predpisi, ki veljajo ob vložitvi zahteve oziroma ob uvedbi postopka po uradni dolžnosti.

(Se nadaljuje)

ZBIRANJE PODPISOV ZA ZDRAVJE BREZPOSELNIH

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije so se odločili za dve pomembni akciji zbiranja podatkov, s katerima želijo sprožiti spremembe zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, po drugi strani pa nameravajo predlagati sprejetje zakona o kolektivnih pogodbah. Ustava namreč daje možnost, da se lahko z najmanj 5.000 zbranimi podpisi spodbudi sprejemanje nove ali spreminjanje sedanje zakonodaje. Akciji zbiranja podpisov bosta za vsak zakon posebej potekali do 8. marca.

Svobodni sindikati so vse-skozi opozarjali na nedorečenosti nove zdravstvene zakonodaje, a s svojimi predlogi naleteli bolj ali manj na gluha ušesa. Opuščeni delavci niso ostali le brez dela, ampak tudi brez ustreznega zdravstvenega varstva in zavarovanja, saj vse pogosteje nimajo denarja, da bi si ga lahko plačali. Zdravstveno zakonodajo bi zato kazalo tako sprejemati, da bi brezposelni delavci imeli v celoti zagotovljeno plačilo zdravstvenih storitev, ne da bi se dodatno zavarovali, stroške pa bi kril zavod za zdravstveno zavarovanje.

Sindikati predlagajo spremembe 15. in 23. člena zakona. Takšne ugodnosti bi po predlagani spremembi 23. člena imeli tisti/brezposelni, prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, ki so delovno razmerje izgubili zaradi stečaja ali zaradi nujnih operativnih razlogov, pa tudi iskanci prve zaposlitve. Gre torej za opuščen delavce in mlade brezposelne, ki jih je vedno več.

Že sedanja zdravstvena zakonodaja določa nekatere ka-

tegorije zavarovancev, za katere je obvezno zdravstveno zavarovanje v celoti pokrito in se jim ni potrebno dodatno prostovoljno zavarovati. Žal med njimi ni brezposelnih. Opuščeni delavci, ki prejemale nadomestilo za čas brezposelnosti oziroma denarno pomoč, so lahko le obvezno zdravstveno zavarovani. Sami pa morajo iz lastnega žepa doplačati stroške zdravstvenega varstva, ki jih ne krije obvezno zavarovanje.

Akcija zbiranja podpisov o spremembah zdravstvenega zakona in zakona o kolektivnih pogodbah bo potekala do 8. marca 1993 v podjetjih, ustanovah, zavodih in povsod tam, kjer bo naletela na ugoden odziv. Nosilci akcije zbiranja podpisov so območne organizacije ZSSS v sodelovanju s sindikati dejavnosti. Po končani akciji je treba zbrane podpise (LOČENE ZA VSAK ZAKON POSEBEJ) čimprej poslati sekretarju sveta ZSSS Rajku Lesjaku, Dom sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4.

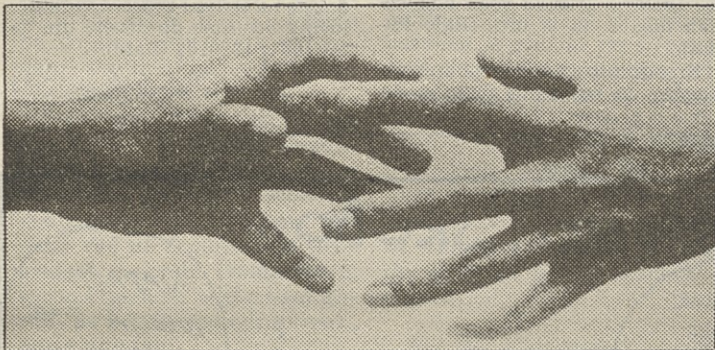
Brezposelnih je vedno več, narašča število opuščenih delavcev. Po podatkih republiškega zavoda za zaposlovanje je bilo januarja letos prijavljenih že več kot 120 tisoč brezposelnih. Med njimi je bilo 15.665 takih, ki so delo izgubili zaradi stečaja in 19.258 takih, ki so delo izgubili zaradi nujnih operativnih razlogov. Zaradi novega sistema zdravstvenega zavarovanja postaja zdravstveno varstvo zanje vse manj dostopno, zato bi kazalo takšno spremembo zdravstvene zakonodaje čim prej uresničiti.

Svobodni sindikati predlagajo tudi, da bi sprejeli zakon o kolektivnih pogodbah. Takšen zakon bi moral opredeliti, kaj kolektivna pogodba sploh je, določiti vrste kolektivnih pogodb, ravni njihovega sklepanja, podpisnice, udeležence, postopke sklepanja,

obveznost izvajanja, reševanje sporov, spremljanje in nadzor nad izvajanjem kolektivnih pogodb. In kar je nemara najpomembnejše, zakon bi opredeljeval tudi sankcije oziroma kazni za vse tiste pravne osebe in delodajalce, ki se kolektivnih pogodb ne držijo.

Prav zaradi kopice pravnih praznin, ki vladajo na tem področju, se danes kolektivne pogodbe ne izvajajo ali pa prepočasno uveljavljajo. Eden temeljnih razlogov za to je prav nekaznovanje kršenja oziroma neuresničevanja kolektivnih pogodb. S sprejemom predlaganega zakona o kolektivnih pogodbah pa bi dobili temelje za sklepanje in izvajanje kolektivnih pogodb, kar bi pripomoglo k večji socialni, materialni in pravni varnosti delavcev, ki je zdaj dokaj nizka.

M. F.

POMOČ V STISKI

Mariborski svobodni sindikati, Območni sindikat Podravja na Tomšičevi 45 v Mariboru, razdeljuje delavcem, članom sindikata, ki so zabredli v socialne stiske, dve vrsti pomoči, in sicer **denarno pomoč in denarno podporo**. Denarno podporo dobivajo le brezposelni, denarno pomoč pa predvsem zaposleni delavci.

Denarna pomoč je praviloma enkratna, dobijo jo delavci, ki so dlje časa brez dohodkov, ki imajo mizerne plače ali pa jih dobivajo z zaostankom. Takih podjetij, ki neredno izplačujejo plače ali pa so le-te zelo nizke, je v Mariboru veliko (Talis, MPT, Stavbar, Maribor, Konstruktor, Cevovod itd.).

Podpora sicer dodeljujejo v enem znesku, izplačujejo pa jo v več obrokih. Enkratne denarne pomoči so do 5.000 tolarjev, denarne podpore pa se vrtijo od 3.000 do 4.000 tolarjev, največ pa do 15.000, odvisno od socialnega položaja posameznika in dolžine članstva v sindikatu.

Svobodni sindikati Podravja so lani ustanovili sklad za solidarnostne pomoči, katerega namen je

z denarjem in v funkcionalni obliki pomagati socialno ogroženim članom sindikata. Sklad je začel delovati 1. 9. 1992. Denarno se napaja z delom sindikalne članarine, s prostovoljnimi prispevki in z izkupičkom dobrodelnih prirediteljev. V ta namen so organizirali tudi razstavo in prodajo slik, srečelov itd.

Do prvega septembra lani so izplačali več kot milijon tolarjev pomoči zaposlenim in brezposelnim delavcem. Po prvem septembru lani pa so dali za brezposelne delavce 386.360 tolarjev, za zaposlene 729.173 tolarjev, za izredne primere pa 14.660 tolarjev, ali skupno prek milijon tolarjev pomoči.

Vsega skupaj so podravski sindikati lani delavcem v stiski pomagali z okrog 2,5 milijona tolarjev. Iz solidarnostnega sklada so jeseni razpisali tudi sto posojil po 5.000 tolarjev. Pritisk na sklad je iz dneva v dan večji, saj so potrebe dosti večje, kot je na voljo denarja.

M. F.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU S KOMENTARJEM

v brošuri

mag. Alekseja Cvetka

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Cena 480,00 SIT. Brošuro lahko naročite pri ČZP Enotnost Ljubljana, Dalmatinova 4, ali po telefonu (061) 321-255, 110-033.

Upokojenci ustanavljajo svoj sindikat

Upokojenci so ugotovili, da poleg dobro organiziranih društev upokojencev in njihovih zvez potrebujejo tudi svoj sindikat.

Slovenski upokojenci s tem sledijo izkušnjam nekaterih evropskih držav z močno tradicijo sindikalnega gibanja, ki kažejo, kako uspešno so lahko sindikalno organizirani tudi upokojenci.

Največ (več kot tri milijone) upokojencev je sindikalno organiziranih v Italiji. Zato ni naključje, da se je ravno pri območni sindikalni organizaciji Posočja s sedežem v Novi Gorici že v preteklem letu ustanovil območni odbor sindikata upokojencev.

V ZSSS smo že doslej namenjali posebno pozornost problemom upokojenih delavcev in invalidov. Tako smo ali bi se hitreje reševali njihovi problemi, sprejeli vrsto sklepov in zahtev na 1. kongresu ZSSS leta 1990 in leto kasneje na 1. konferenci ZSSS.

Zahtevali smo spodobno raven pokojnin, ki bi morale zagotavljati gmotno in socialno varnost upokojencev, zagotavljanje možnosti za različne oblike upokojevanja in dodatnega zavarovanja. Glede SPIZ smo v ZSSS na 1. kongresu zahtevali, naj se preoblikuje v pokojninski sklad in tako uveljavi podjetniški način upravljanja in gospodarjenja s sredstvi.

Zahtevali smo tudi ustrezno zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, pravice delavcev in upokojencev pri lastninjenju družbene lastnine, uveljavitev skupinske lastnine zaposlenih in upokojenih delavcev na objektih družbene standarda in podjetniških stanovanjih.

Stevilne zahteve ZSSS glede gmotnega, ekonomskega in socialnega položaja zaposlenih in upokojenih delavcev, naslovljene pristojnim institucijam na državni in lokalnih ravneh, so žal ostale na papirju. Zato današnji čas zahteva močne sindikate, v katerih bodo poleg zaposlenih zastopani tudi upokojeni delavci. Na ta način bo lahko ZSSS še močnejši partner v pogajanjih z vlado in drugimi državnimi institucijami o uveljavljanju interesov delavcev in upokojencev.

V ZSSS se je že doslej včlanilo precejšnje število upokojenih delavcev. Ker pa so upokojenci izrazili potrebo po ustanovitvi samostojnega sindikata, ki bo deloval v okviru ZSSS, se ustanavlja sindikat upokojencev Slovenije.

Včlanitev v sindikat upokojencev je seveda prostovoljna. Član tega sindikata lahko postane vsak upokojenec ne glede na izobrazbo, politično ali versko pripadnost, če sprejme statut in program sindikata upokojencev ter podpiše pristopno izjavo.

Pristopne izjave so že na sedežih območnih organizacij ZSSS, zato se morajo upokojenci obrniti na sedeže le-teh oziroma njihovih sindikalnih pisarn. Na teh naslovih bodo dobili tudi vse potrebne dodatne informacije.

Vse aktivnosti, povezane z včlanjevanjem v ta sindikat in ustanavljanjem območnih odborov sindikata upokojencev, bi morale potekati v vseh območnih organizacijah ZSSS oziroma v vseh občinah že od začetka februarja. Pri tem bi morale območne organizacije navezovati stike z obstoječimi društvi upokojencev, saj so lahko člani le-teh v veliko pomoč pri včlanjevanju.

Sindikat upokojencev bo organiziran na vseh območjih (v vseh občinah) in na republiški ravni, tako da bo pokrival celoten slovenski prostor. Upokojenci bodo lahko preko sindikata reševali v svojem okolju vprašanja, ki bodo povezana z njihovim bivalnim okoljem, in tako sodelovali pri uresničevanju lokalne samouprave. Problematiko, ki bo zadevala vse slovenske upokojence, pa bodo reševali na državni ravni.

Član sindikata upokojencev bo ob včlanitvi prejel člansko izkaznico, s katero bo uveljavljal svoje pravice in ugodnosti.

Tako sindikat upokojencev na republiški ravni kot posamezni območni odbori sindikata upokojencev bodo imeli vrsto nalog, med katere bo sodilo: sodelovanje pri upravljanju skupščine ZPIZ in skupščine ZZZS ter v njihovih upravnih odborih; boj za spodobno raven pokojnin, njihovo redno in pravočasno izplačevanje ter usklajevanje; oblikovanje skupnih zahtev z drugimi sindikati glede zagotavljanja socialne varnosti, vprašanj pokojninskega in invalidskega ter zdravstvenega zavarovanja, stanovanjske problematike ter davčnega sistema; dajanje pobud in zahtev v postopkih sprejemanja in spreminjanja sistemske zakonodaje, ki vpliva na ekonomski, socialni in gmotni položaj upokojencev, preko predstavnikov ZSSS v državnem svetu.

Za svoje člane bo sindikat organiziral brezplačno pravno pomoč pri uveljavljanju njihovih pravic iz pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja ter iz stanovanjskih razmerij. Skrbel bo za usposabljanje sindikalnih zapornikov. Pomembne bodo tudi aktivnosti na področju kulture, oddiha in rekreacije.

Sindikat upokojencev pa bo sodeloval tudi s sindikati evropskih držav.

Ena pomembnih nalog tega sindikata bo nedvomno tudi razvijanje solidarnosti med upokojenci, predvsem do tistih, ki so zaradi starosti, bolezni ali onemoglosti potrebni pomoči.

Drobneje bodo seveda cilji ustanovitve, naloge, organiziranost, pristojnosti, pravice, ugodnosti ter dolžnosti člana in način financiranja določeni v dokumentih, ki jih bodo upokojenci oziroma člani tega sindikata prejeli na svoji ustanovni skupščini.

Na republiški ravni deluje iniciativni odbor sindikata upokojencev, ki pripravlja ustanovno skupščino, hkrati pa koordinira aktivnosti pri včlanjevanju po posameznih območjih oziroma občinah.

O včlanjevanju in nadaljnjih aktivnostih v zvezi z ustanavljanjem sindikata upokojencev bomo naše člane in drugo javnost obveščali tudi v prihodnjih številkah DE.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Opeklina

Ko smo pisali o šoku, sem zapisal, da sta za nastanek šoka najbolj kriva bolečina in krvavitev, pri opeklinah pa izguba tekočine. Za preprečitev šoka se moramo pri prvi pomoči truditi, da sta bolečina in izguba tekočine čimmanjši. To sicer veliko lažje dela zdravnik kot laik. Vendar se mora tudi ta tega naučiti. Napisal sem že, da je hlajenje opečene površine kože najbolj uspešen način prve pomoči. Hlajenje preprečuje posledice, obenem zmanjša oteklino in s tem izgubo tekočine, pa tudi bistveno omili bolečino.

Nekoč so opečeno kožo mazali z vsemi mogočimi olji. Pri svojih predavanjih sem pogosto dejal: opečene kože nikar ne polivajte z rabljenim strojnimi olji, ker bo okužba zelo huda, pa še tukaj bodo vmes. Opečeno površino kože samo pokrijemo s sterilno gazo in to potem, ko smo kožo hladili s hladno čisto vodo. Če imamo aluplast povoj, pokrijemo kožo s tem, če ga nimamo, z navadno sterilno gazo. Toda opečene obraza pa ne povijamo. Nato bolnika napotimo s primernim prevozom k zdravniku oziroma v bolnišnico. Pri daljšem prevozu dajemo bolniku po žličkah piti osladkan čaj. Priporočajo, naj damo v liter takega sladkega čaja žličko soli ali sode bikarbone za preprečevanje šoka.

Kar zadeva hlajenje opeklina, velja, da kadar si recimo v kuhinji opečemo roko z vročo tekočino, recimo čajem, opečeno roko takoj damo pod tekočo mrzlo vodo, ne da bi sploh premišljevali o prvi pomoči. Hladna tekoča voda nam olajša bolečino. Manjšo opekline, za katero mislimo, da ne potrebujemo zdravniške pomoči, potem pokrijemo s sterilno gazo. Gazo lahko tudi namažemo z navadno borazelino ali še bolje z dermazin mazilom in potem opekline pokrijemo. Opozoriti moram, da mora biti opekline, namanazana z dermazin mazilom, pokrita, ker dermazin na soncu lahko pušča na koži manj prijetne posledice.

Bolje kot nuditi prvo pomoč da je opekline preprečevati. Dr. Rus v svoji knjigi iz leta 1941 daje naslednje napotke, ki so kljub 50 letom starosti še danes zelo uporabni:

»Če se drva na štedilniku počejo vneti, jih ne polivaj s špiritom ali petrolejem. Če ti zmanjka v samovaru špirta ali v petrolejki petroleja, ko še gorita ali sta vroča, jima ne dolivaj špirta ali petroleja. Posode s špiritom ali petrolejem ne postavljaj na ognjišče. Te tekočine eksplozivirajo, če se segrejejo! Posod s špiritom ali petrolejem, bencinom ali lahko vnetljivimi tekočinami ne puščaj slabo zamašenih ali celo odprtih! Če snaziš obleko z bencinom, ne delaj tega pri goreči sveči! Ne hodi z gorečo lučjo, pipo ali cigareto v prostore, kjer so stvari, ki se rade vnamejo! Ne nosi pepela na smetišču in ne vsipaj ga v lesene zaboje, dokler še tli! Vsak večer, preden greš spat, pogasi ogenj v štedilniku ali na ognjišču! Škafov ali čebrov s kropom ne postavljaj tako, da bi mogli otroci do njih! Kuhinja je otrokom zelo nevarna.«

Akcija Mladinskega Ceha

V Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu smo se odločili, da akcijo Mladinskega Ceha »Dobra volja brez alkohola« vključimo v program akcij, ki bodo v letu 1993 potekale v okviru Akcije -10%. Med povzročitelji prometnih nezgod že nekaj časa prevladujejo mladi med 18. in 24. letom in zelo pogosto so opiti. Menimo, da lahko tudi s takšnimi akcijami posredno izboljšamo varnost prometa, zato prosimo, da jo podprete tudi vi!

Predstavljamo vam akcijo, ki jo organiziramo mladi društva Mladinski Ceh ob podpori slovenske Karitas, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Da vam bo malo bolj jasen srednjeveški izraz Ceh, vam bomo najprej napisali par vrstic o tem, potem pa takoj k akciji. Cehi so bili obrtna in stanovska združenja. Društvo Mladinski Ceh smo ustanovili kot stanovsko organizacijo mladih, ki delujejo v slovenskih župnijah z namenom, da bi povežali mladinsko njihovo delo in vnesli v tradicionalne ponudbe še kaj novega.

Takoj na začetku smo se odločili za akcijo, ki je ne v cerkvenem, ne v civilnem prostoru še ni. Imenovali smo jo: »Dobra volja brez alkohola«. Idejo smo dobili pri istovrstni akciji na Koroskem, ki je imela zelo dober odmev med mladimi in tudi starejšimi, ki so se ji pridružili. Ne gre za akcijo, ki bi bila namenjena samo mladim, pač pa vsem, ki se jim zdi zanimivo sodelovati pri nekoliko drugačni obliki posta (beri v nadaljevanju).

Vemo, da v letošnjem postu še ne bomo naleteli na popolno odobravanje. Pričakujemo celo nasprotovanje in posmeh in prav zaradi tega se obračamo tudi na vas za podporo.

Hkrati je to naš prispevek za večjo kvaliteto življenja. Za večjo

kvaliteto življenja najbolj intenzivno sodelujemo s podpisno izjavo, nekoliko manj pa z vsemi drugimi oblikami.

Cilji akcije:

- izkustveno začutiti svobodo alkoholne neodvisnosti
- zmanjšati porabo alkohola med mladimi
- ponovno ovrednotiti, da za dobro voljo ni potrebna omama
- osveščati mlade, da je alkohol škodljiv
- ponudimo zanimivo alternativo pijačo v javnih lokalih
- samopreverjanje alkoholne odvisnosti

Potek akcije načrtujemo takole:

- Podpisna izjava

Vsakega ki hoče sodelovati v akciji »Dobra volja brez alkohola«, vabimo, da se pridruži akciji tudi formalno, tako da se zaveže k sodelovanju s podpisom. Podpisi in naslovi se hranijo v Cehu. Podatki se smejo uporabljati samo v namene akcije. Podpis in informacije o tem, kje so na voljo podpisni listi, bodo na voljo na naslovu društva vsak delovni dan med 8. in 9. uro. (Rafo Pinosa).

S podpisno izjavo se podpisnik obveže, da od dneva podpisa do

konca posta 93 ne bo užival alkohola.

- Župnija

Po župnijah, v katerih imamo člane Ceha, bomo župnike naprosili, da na eno od postnih nedelj pripravijo nagovor na temo: »Dobra volja brez alkohola«, pripravijo na isto temo srečanja za mlade, pogovore v veroučnih skupinah itd.

- Gostilne

K sodelovanju vabimo tudi gostilničarje. Gostilničarji se zavežejo, da bo vsaj ena privlačna brezalkoholna pijača (sok, mlečni napitki...) v njihovem lokalni cenješa od najcenejše alkoholne pijače (pivo).

- Šole

Osnovnim in srednjim šolam v Sloveniji bomo poslali povabilo k sodelovanju. Sodelujemo lahko na naslednje načine. Ceh zanje organizira - predavanje, mladinsko delavnico za skupinsko delo v razredu, pripravimo gradivo o alkoholizmu učiteljem in dijakom za izvedbo samostojnih programov. Na šole bomo skupaj z vabilom poslali tudi plakat. Z Zavodom za šolstvo se dogovarjamo za sodelovanje v akciji, ker nam to olajša pristop na OŠ in SS.

Plakati

V okviru akcije bo izdelan plakat, ki bo opozarjal na namen akcije »Dobra volja brez alkohola«. Od prvega tedna dalje bodo plakati na voljo pri krajevnih enotah Ceha. Plakat bo vseboval samo naslov akcije »Dobra volja brez alkohola« in pripis - Postna akcija.

Informacije:

Vse dodatne informacije lahko dobite na sedežu društva vsak delovnik od osme do devete ure na tel. (061) 102-102 (Rafo).

Mladi iz Mladinskega Ceha

Po pustu prihaja postni čas

Otroci marsikaj prinesejo v šolo pa tudi iz nje. Tako je nečak, ki je še osnovnošolec, v predpustnem času prinesel novico, da je pust največji komunistični praznik. To da mu je bilo rečeno v šoli in konec. Seveda vsak razumnik ve, da je kar nekaj ljudi, ki jim je komunizem na ta ali oni način zagrenil življenje, toda v tovrstno odbojnost vmešati še pusta je pa res hudo. In če otrokom danes v podivjanem svetu manjka predvsem sproščene igre, radosti in veselosti, jim po tistem, ko smo jim dedka Mraza nadomestili z božičkom in parkljem, pustimo vsaj pustne norčije.

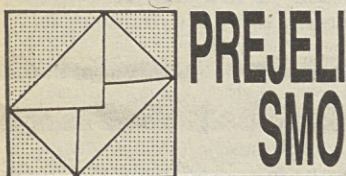
Temeljno vprašanje, ki smo ga slišali v predpustnem času, pa je ministrovo mnenje, da je neumestno postavljati vprašanje o orožju in knjigi, kajti orožje da svobodo, ta pa nato knjigo. Nekako tako sem razumel povzetek misli avtorja Premikov. Temu pogledu dodajam modrecovo misel, da je tisti, ki je odložil orožje in ga nadomestil s kletvico, utemeljitelj civilizacije.

V tej naši civilizaciji pa nas buriro visoke poslanske in druge plače ter napovedi zamrznitev delavskih plač. Pri tem pa vse, kar je prisegalo na levico, levo sredino in socialo in sedaj v tem imenu sedi v parlamentu, spokojno gleda to stanje in se mu ne upre. V imenu temeljne poštenosti sta to vprašanje sprožila gospoda Podobnik in Jelincič, ki nista ravno primer zglede levice. Sama levica pa se večno organizira in sprašuje, kam neki so ji pobegnili komunisti, če ti v Zahodni Evropi še obstajajo; le pri nas so poskriti po grmovju ali odeti v druge politične barve.

Sicer pa se nam obeta precej novosti, če bo Rudi Šeligo ostal zvest svoji odločitvi o vrnitvi v kulturo. Tudi predvidena postavitev Dimitrija Rupla na čelo odbora za kulturo je pametno dejanje, lepo pa ni bilo, če bi ponatisnjeni Premiki lahko zagotovili še kaj humanitarne pomoči ali pa vsaj motor za našo teritorialno regatno jadralnico.

Po pustu pride post, in napovedana zamrznitev plač na to resno opozarja.

Milan Bratec

Direktor - poslovnež - manager... velikokrat ni povzročitelj problema, težave

Mnogi čutimo posledice napak ekonomske politike napačnih poslovnih in strokovnih odločitev, recesije, zlomov državnih ekonomij. Vseh posledic prehoda v »tržno ekonomijo« pa še nismo občutili - po moji oceni bodo mnogo težje, kot nam oblast obljublja oz. kot upamo na glas razmišljati. Virus ekonomskega in razvojnega zloma v slovenski industriji še ni zaustavil svojega uničujočega pohoda.

Podatki o rasti brezposelnosti, padanju standarda, nemirih in stavkah so zaskrbljujoči že z vidika nacionalne ekonomije - prerasli so že okvirje posameznih kolektivov, panog ali dejavnosti oziroma občin. Toda jadikovanje in malodušje ne pomagata nič pri razreševanju tovrstnih problemov. Skupaj z nestrpnostjo, nezadovoljstvom in jezo sta dodatna ovira pri iskanju rešitev za izhod iz zagat.

Dobri dve desetletji spremljanja ekonomskega razvoja Slovenije ter skoraj dve desetletji druženja s poslovodneži in dela v poslovodstvih so me obogatila s spoznanji, o katerih bi se morali zamisliti. Ali ni eden od razlogov za sedanji položaj slovenskega gospodarstva tudi v odnosu do direktorjev, do poslovodstev - s strani države, politike, institucij, delavcev...? Ves razviti svet ugotavlja, da so dobri poslovodni delavci garancija za rast družbenega proizvoda, za razvoj, za standard, za socialni mir. Zato razvija metode iskanja tovrstnih potencialov, razvija sisteme izobraževanja in usposabljanja, razvija mehanizme stimuliranja in bonitet za managerje. Posebej pa velja opozoriti na dej-

stvi:

- v nobeni od uspešnih oz. razvijajočih se ekonomij ni generiran konflikt med delodajalci in delojemalci,

- glas, predlog, pobuda ali zahteva poslovodnih delavcev se spoštuje in upošteva.

V razmislek torej naslednja vprašanja:

1. Katera struktura zaposlenih je doživela v zadnjih dveh desetletjih tako temeljite čistke kot direktorji?

Najprej t. i. čistka »tehnokratov« (kot se je v političnem svetu reklo direktorjem), sledili sta akciji samoupravljalcev, ki so si lahko izbrali »ta prave« in odločitve partijskih struktur, ki so prečesavale spiske, ter ne dolgo tega še potop t. im. »rdečih« direktorjev.

2. Zakaj država in politika tako uspešno spodbuja delavske množice ter za vse neuspehe, razvojne zaostanke, ekonomske in poslovne probleme, socialne stiske krivi »nesposobno« vodstvo podjetij. Posledice so grozljive:

- takšne posplošene kritike jemljejo pogum, moralno in pripravljeno za delo tako sedanjih kot potencialnih nosilcev poslovanja,

PREŠERNOVA DRUŽBA VAS VABI Z DRAGOCENIMI KNJIGAMI

Pri Prešernovi družbi vemo, da je knjiga najdragocenejše darilo.

Zato obiščite najbližjo knjigarno! Zato dobre volje odprite vrata poverjeniku Prešernove družbe! Zato sporočite svoje želje na telefonske številke (061) 218-909, 219-889 in 218-950!

ČAKA VAS KNJIŽNO DARILLO, KI GA SKRIVA FORMULA: 2 + 1.

PRAZNUJTE - Z BRANJEM DOBRIH, KORISTNIH IN LEPIH KNJIG - 40-LETNICA PREŠERNOVE DRUŽBE IN NJENEGA PLEMENITEGA DELOVANJA V SLOVENSKE KULTURI.

IZBERITE SI SVOJE KNJIGE TUDI MED NASLEDNJIMI USPEŠNICAMI Prešernove družbe:

	prodajna cena	članska cena
REDNA LETNA ZBIRKA 1994 (Zbirka izide 3. decembra 1993)	7.000,00	4.900,00
PREŠERNOV KOLEDAR 1994		
KI JO JE MEGLA PRINESLA, Feri Lainšček		
NA RANČU VERANDA, Vitlan Mal		
STO SLOVENSKEK LJUBEZENSKEK PODOB, dr. Ivan Sedej		
POT DO SREČE IN ZDRAVJA, dr. Tanja Poberaj		

ZA TAKOJŠNJE BRANJE IMAMO NA VOLJO NASLEDNJE KNJIGE:

DONATA, Ivo Zorman	625,00	500,00
NAMESTO KOGA ROŽA CVETI, Feri Lainšček	1.250,00	1.000,00
PODMORSKI SVET IN MI, Mate Dolenc in drugi	2.500,00	2.000,00
STO SLOVENSKEK VRHOV, Stanko Klinar	3.014,00	2.500,00
ZAPISKI ODPOSLANCA ZEMLJE, Miha Remec	625,00	500,00
TA NORI SVET, Vladimir Janežič	1.250,00	1.000,00
KAKO SE JE NAŠA DOLINA PRIVADILA SVOBODI, Miloš Mikelc	1.250,00	1.000,00
RINGO POTEPUH, Branko Hofman	625,00	500,00
STO ZNAMENITIH RASTLIN NA SLOVENSKEK, dr. Tone Wraber	2.220,00	2.000,00
LETA ZA PET DRUGIH, dr. Janez Milčinski	1.250,00	1.000,00
PESNIK IN POLICISTKA, Vladimir Kavčič	1.250,00	1.000,00
ČAS ZA ROPARICE, Polona Škrinjarič	1.250,00	1.000,00
DETEKTIVI V ZELENI KATRI, Brane Dolinar	625,00	500,00
GRAD KRALJA MATJAZA, Janez Stanič	625,00	500,00
KAVE, KAVICE, KOFETKI, Peter Stopar	1.250,00	1.000,00
NADA, VRNI SE, Ferdo Godina	1.250,00	1.000,00
STO NARAVNIH ZNAMENITOSTI SLOVENIJE, Peter Skoberne	2.500,00	2.000,00
VRT IN LETNI ČASI, Izidor Golob	1.860,00	1.500,00
DROBTINICE, Miha Mazzini	1.250,00	1.000,00
MEDENI TEDEK, Pavle Zidar	625,00	500,00
DOHTAR, TI JEŽIČNI DOHTAR, France Prešeren	625,00	500,00
LENORA, dr. France Prešeren	970,00	800,00
ZDRAVILO LJUBEZNI, dr. France Prešeren	625,00	500,00
IVAN O., Ivan Mrak	1.310,00	1.040,00
NEWYORSKI RAZGLEDNİK, Ana Krasna-Praček	1.560,00	1.250,00
SKOZI LUČI IN SENCE, Ruda Jurčec	3.060,00	2.340,00
LOV ZA KOMETOVIM REPOM, Pavel Šimac	1.250,00	1.000,00
NJEN MODRI DEŽNI PLAŠČ, Mate Dolenc	1.250,00	1.000,00
DRUGOD IN TUKAJ, Ignac Golob	2.400,00	1.900,00
DUŠA IMENA, Jože Felc	1.875,00	1.450,00
LIPA IN HRAST, Janko Messner	1.250,00	1.000,00
MAJENKA, Boris Pangerc	1.200,00	980,00
SLOVENSKEK KMEČKA POVEST, Miran Hladnik	1.250,00	1.000,00
SLOVENSKEK MODROSLOVNA PAMET, Frane Jerman	625,00	500,00
TESNOBA, Ivan Potrč	870,00	630,00
PRAVLJIČAR, Polde Bibič	3.800,00	2.950,00

NAROČILA po pošti sprejema PREŠERNOVA DRUŽBA, Opekarska 4a, 61115 LJUBLJANA

Zdravilišče Rimske Toplice je v rokah slovenskega ministrstva za obrambo. Po dolgih stoletjih zaklenjeno. In zastraženo. Ne služi več ne dunajski ne beograjski gospodi. Še najmanj pa domačinom, ki so ostali brez kruha. Le kam to pelje?

Znamenito Zdravilišče Rimske Toplice je že poldrugo leto pod ključem. In zastraženo. Dragocena termalna voda, ki je stoletja in stoletja zdravila ljudi in jim pomagala živeti, pa mirno odteka v bližnjo Savinjo. Ker ima tolikšno moč, je v njej gotovo tudi nekaj življenja. In nekaj slabe vesti. Saj je to, kar se dogaja v Rimskih Toplicah, pravi pravcati greh. In velika sramota. Pa ne za tamkajšnje krajanje. Ti so žrtve. In imajo čiste roke. Sramota za občino in kajpak tudi za našo mlado državo. Smo res tako presneto bogati, da si lahko vse to privoščimo? Imamo res vsi od prvega do zadnjega tako polne roke dela, da nimamo časa za naravno in kulturno dediščino, ki jo premorejo Rimske Toplice?

Več kot očitno je, da nam gre še vedno dobro. Morda celo predbro. Kako bi sicer lahko razjasnili to nesmiselno igro s kruhom? Pa tudi igro z ljudmi, ki morajo gledati zaklenjeno zdravilišče, sami pa so brez zaposlitve.

Po dolgih stoletjih vse zaklenjeno in zastraženo

Ja, ko smo zapisali, da so

TAKS SPET IZGUBIL

Nekdanji direktor MTT Melje, Tone Taks skupaj s soimišljeniki še naprej zariplje rine z glavo skozi zid. V tožbi proti uredniku te strani, ker mu le-ta ni hotel posredovati imen podpisnikov pisma z naslovom »Delavci MTT Maribor: Lačni, ponižani in razžaljeni, vodstvo pa...«, je na ponovnem sojenju na prvi stopnji ponovno izgubil. Glede na dosedanje Taksove reference pa najbrž tudi to ne bo dovolj in se bo ponovno pritožil z utemeljitvijo, da zah-teva posebno ekspertizo pisalnih strojev, iz katere naj bi dokazal, da je naslov in samo pismo napisal isti pisalni stroj. Nič nimamo proti, posebej sedaj, ko Taks ni več direktor MTT, kar pomeni, da bo skupaj z drugimi tožniki prisiljen nositi vse stroške sodnega postopka. Končno nam je torej uspelo, da se morajo posamezni direktorji za svojo prizadeto čast boriti z lastnim denarjem, ne pa z blagajno »Lačnih, ponižanih in razžaljenih«. Sploh mislimo, da bi moralo pravosodno ministrstvo preprečiti prakso, da direktorji kot zasebni tožniki bodisi delavce, novinarjev ali kogar koli pokrivajo sodne in druge stroške s sredstvi družbenega podjetja.

I. K.

Rimske Toplice

KAJ SE GRE MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

lahko občudujemo stoletne tise, cedre, ciprese in drugo, ob Savinji bolj redko drevje.

Zdravilišče oziroma letovišče v Rimskih Toplicah je takrat premglo vse, kar se za tako mondeno zbirališče petičnežev spodobi. Paviljon za orkester, ki je ubiral vesele in nekoliko bolj resne popoldne na prostem, zvečer pa v kopalniškem salonu, igralnico za biljard, teniško igrišče, posebno termalno kopalnico na planem, dva kilometra dolgo in lepo urejeno sprehajališče, tudi cerkev in podobno.

Ko je prišla druga svetovna vojna, so se v Toplicah ugnedili okupatorji in njihovi ranjenci. Leta 1945 si je zdravilišče prisvojila JLA. Tam je zdravila svoje ljudi, obenem pa Toplice izkoriščala za letovanje svojih oficirjev in njihov bližnjih.

Pa danes? Zdravilišče Rimske Toplice je v rokah slovenskega ministrstva za obrambo. Po dolgih stoletjih zaklenjeno. In zastraženo. Ne služi več ne dunajski ne beograjski gospodi. Domačinom, ki so včasih tu lahko vsaj garali, če že niso mogli uživati, pa še najmanj.

»Povsem naše, domače, slovenske Toplice niso bile nikoli,« pravi 86-letni domačin profesor Drago Ulaga. »Družina Uhlich je dobro gospoda-

rila in je skromno zdravilišče spremenila v letovišče mednarodnega slovesa. Njih napaka pa je bila, da niso zaživelili z ljudstvom. Obnašali so se, kakor da so kaj več kakor mi. Tudi po drugi vojni so bile Toplice za domačine nekaj tujega. Ko sem pred leti iskal recepcijo, da bi kupil časopis, sem na svoje vljučno vprašanje dobil odgovor dežurnega »ne razumem slovenački«.

Zdravilna termalna voda odteka v Savinjo

Podobno razmišlja tudi Janez Marinšek, po rodu iz Šmarjete, ki je le nekaj minut hoda od zdravilišča: »Rimske Toplice so bile včasih znano civilno zdravilišče. V vojaške namene je služilo po sili razmer. JNA nikoli ni našla pravega stika z domačini in letoviško tradicijo Rimskih Toplic. Zdravilišče je razvijala v poceni srbsko letovišče. Skratka, Toplice so bile vedno v tujih rokah. Sodim, da danes ni nikakršne pravne osnove, da bi si jih lastila slovenska vojska...«

To, da zdravilišče oziroma letovišče v Rimskih Toplicah zares nikoli ni bilo v slovenskih rokah, drži kot pribito. Žalostno, vendar resnično. So pa imeli domačini, ki so tam

delali, vsaj zagotovljen kruh. Med njimi je tudi višja medicinska sestra Zlatka Knez: »Deset let sem delala v Toplicah. Sicer pa smo bili civilni uslužbenci samo Slovenci, domačini. Ob koncu, predno je odšla vojska, nas je bilo 128. Večina kolektiva zdravilišča je bila sestavljena iz Slovencev. Plače smo imeli včasih dobre, včasih slabe. Zadnja leta zelo stimulativne, rekla bi, smešno visoke. No, sedaj dela v Toplicah ni več. Ne dela ne kruha. Res škoda, da je vse pod ključem. In da zdravilna termalna voda odteka v Savinjo...«

Ja, nekdanj so bili krivi vseh naših križev in težav drugi, ponavadi Beograd in njegova politika. Danes, ko nas od drugih ločujejo državne meje in ko je skoraj vse v naših rokah, je kajpak drugače. Za vse to, kar se, denimo, dogaja v Rimskih Toplicah, niso krivi ne srbski oficirji, ki ne razumejo »slovenački«, ne Beograd. Na dlani namreč je, da odgovorni, ki bi morali poskrbeti za razcvet zdravilišča, preprosto ne najdejo skupnega jezika. Saj se pogovarjajo, razmišljajo in iščejo izhod. Zdi pa se, da imajo pri

tem vsak svojo računico. To pa že spominja na prenekatero slovenske politične veljake, ki zagovarjajo zgolj svoje ozke strankarske interese, za narod, ki jim je zaupal svojo prihodnost, pa jim ni mar.

Seveda se vsem, posebno pa domačinom, nenehno zastavlja vprašanje, po kakšni logiki se je nekdanj civilno letovišče, ki naj bi služilo turističnemu gospodarstvu, zdravstveni preventivi in kurativi, sedaj prisvojilo slovensko ministrstvo za obrambo? In po kakšni logiki terja taisto ministrstvo od tistega, ki bi prevzel Toplice, 15.000 ali še več nemških mark mesečne davemnine? Nikakršnega dvoma namreč ni, da bi bilo potrebno v zdravilišče najprej nekaj vložiti, morda pa kar precej, in šele potem, morda čez nekaj let, od njega pričakovati dohodek.

Bo zmagal zdrav razum? Bo, verjetno bo. Vendar le v primeru, če bodo tisti, ki imajo usodo Rimskih Toplic v svojih rokah, spoznali, da niso pravzaprav nič drugega kot podaljšana roka ljudstva in izbrani zato, da iščejo najboljšo poti. Ta, ki smo ji sedaj pričala, pa to zagotovo ni. Andrej Ulaga

Zastraženi turizem

Pravice na papirju

USTAVA JE ZA DELAVCE NIČVREDEN KOS PAPIRJA

Nova slovenska ustava je nabita z lepimi besedami o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, a ko gre za pravno varnost delavcev, ubira pravna praksa še naprej svoja neučinkovita pota. Novopečeni podjetniki brez kontrole pobirajo ljudi s ceste (brezposelne), jih zaposlujejo brez zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, »poslovalne strukture« v skrahiranih podjetjih brez odpravnin mečejo ljudi na cesto. Nič čudnega, če se pred vrati sodišč združenega dela kar tare ljudi, kupi aktov za temi vrati pa vse bolj kopicijo...

Ob koncu lanskega leta je tako ostalo na prvostopenjskih sodiščih združenega dela 11.397 nerešenih zadev, na republiškem pa okoli 600. Najbolj kritično je v Ljubljani in Mariboru. Ljubljansko sodišče ima v reševanju okoli 4.600 zadev, kar ob sedanji kadrovski zasedenosti pomeni, da ti primeri ne bodo rešeni v naslednjih treh letih, četudi od danes naprej ne bi prejeli nobenega primera več. Približno enake številke in napovedi veljajo tudi za mariborsko sodišče. V zadnjem času je zelo kritično tudi v Kranju, kjer imajo trikrat več zadev, kot so jih imeli prej. In še primerjava: pred petimi leti so ta sodišča imela enkrat manj vlog; če pa k se-

»Nova slovenska buržoazija se rojeva na plečih delavcev ob podpori brezpravne države!«

Albert Vodovnik na problemski konferenci SKEI

danjim prištejemo individualne vloge delavcev, je zdaj na sodišču petkrat več primerov. Vzrokov za takšno stanje je več. Že vrsto let se govori o ukinitvi teh sodišč, izgubila so avtoriteto, saj so jim očitali »samoupravnost« in delovanje po političnih direktivah, v zadnjem pa povrh vsega delajo pod izjemnim pritiskom. Znašla so se v navzkrižnem

ognju – med interesi delavcev in delodajalcev, pa tudi pravosodno ministrstvo jih obravnava kot nepotreben del sodstva, saj državi ničesar ne prinašajo. Sodišča združenega dela delajo namreč brez taks – so torej le porabniki proračuna.

Po prepričanju zakonodajalcev naj bi bilo drugače, to je bolje, ko bo obveljal zakon

o delovnih in socialnih sodiščih, ki je zdaj v parlamentarni proceduri. Prednosti tega zakona naj bi bile v tem, da bo treba za začetek postopka plačati takso, da bo treba v vlogi za postopek natančno opredeliti zahtevek, da bodo lahko sodišča reševala tudi kolektivne spore – saj se zdaj dogaja, da tudi do tisoč delavcev (posamično) nastopa v eni sami zadevi in da bodo »stvari« v zvezi s socialnimi spori bolj jasne. Vendar ta sodišča ne bodo mogla učinkovito zagotavljati delavcem pravnega varstva vse, dokler direktorji in drugi »odgovorni« ne bodo spoštovali zakonov in kolektivnih pogodb, pri katerih se kršitelj pojavlja tudi sama država, dokler ne bodo spoštovali tudi vseh drugih pogodbenih obveznosti (oziroma bodo mirno kršili zakone ob zavesti, da sodišča teh zadev niso sposobna v kratkem razrešiti, za kršilce pa niso predvidene kazni) in dokler bodo spori naraščali v takšnem številu – kot naraščajo zdaj.

Z eno besedo: dokler ustavne določbe (Republike Slovenije) ne bodo le »mrtva črka na papirju«, temveč čvrsta pravna podlaga za uveljavitev takšnih zakonov, kot jih poznajo po Evropi in svetu.

V. K.

... pokrajinski tednik, ki poroča

DOLENJSKI LIST

Sodoben, vsestranski, zanimiv

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kolovratih in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

Humoreska

Kdo je bil papež?!

— Ali se boste kaj namaškrali? smo povprašali tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ko je na pustni ponedeljek nekam zaslanjano slonel za šankom bifeja Bliznja srečanja posebne sorte.

- »Ne več, sem se že!«
- Za pustno soboto?
- »Ne, za pustni petek.«
- In kaj ste bili?
- »Papež!«
- Zakaj pa papež?
- »Kar tako, papež mi je všeč.«
- Ali niste ateist?
- »Seveda sem ateist, ampak prav zato sem se preoblekel v papeža.«
- Torej zato, da bi se delali norca iz svetega očeta?
- »Ne, za kaj me pa imate. Tisti revolucionarni časi, ko se je bilo primerno delati norca iz cerkvenih dostojanstvenikov, so nepreklicno za nami. Zdaj smo se prenovili in zdaj se ne delamo norca ne iz župnikov, ne iz škofov in celo iz Papeža ne.«
- Ampak še vedno ne razumemo tega, da ste se v papeža preoblekli zato, ker vam je papež všeč. Zakaj vam je všeč?
- »Saj mi ni posebno všeč, ampak bila je prilika...«
- Kakšna prilika?
- »Glejte, naš ljubljenski predsednik Milan Kučan je šel v Rim. In jaz sem si na vsak način zaželel, da bi se rokoval z njim. Torej sem šel en dan prej v Rim, se pretihotapil v Vatikan, si izposodil papeževa oblačila in torej sprejel Kučana in še Peterleta porvhu...«
- Ba, ba, ba, ta je pa bos. In kje naj bi bil ta čas papež?
- »Skrival se je v svojih sobanah, ker pač ni imel obleke, ker sem jo namreč vzel jaz.«
- »Ho, nehaite nas nategovati. In vi boste rekli, da Kučan ni ugotovil, da ga ni sprejel papež, ampak vi?«
- »Ne samo Kučan, tudi Peterle, ki bolj pozna papeža, mi je nasedel.«
- Zdajle vas pa imam zadosti. En sam dokaz mi dajte, da ste v Vatikanu našo delegacijo sprejeli prav vi!
- »Ste slišali v kakšnem jeziku je govoril Papež, a? V slovenskem. Pa mislite, da zna papež slovensko? Pri nas kup pomembnih ljudi ne zna večjih in bolj pomembnih jezikov, ne pa ene slovensčine. In mislite, da se je papež prav posebej zaradi naših delegatov učil slovensko? Dajte no, dajte, prav ljubilo bi se mu. Ali torej verjamete, da sem bil tam jaz.«
- Dobro, dobro, zakaj pa ste se hoteli rokovati s Kučanom?
- »Ker sem ga volil.«
- Pa saj bi se lahko rokovali z njim kje pri nas, recimo na Šmarni gori...«
- »Dajte no, dajte, jaz že ne bi šel na Šmarno goro. Brez piva ne bi zdržal.«
- A v Rimu med sprejemom pa ste zdržali brez piva?
- »Veste kaj, na vaša bedasta vprašanja ne bom več odgovarjal.«

Bogo Sajovic

Šusterjeve levite

Dagmar Šuster, predsednik GZS, je predlagal, naj se vprašanje javne porabe, zlasti obremenitev dela in bruto plač, zaostri do konca. Zanj je nepojmljivo, da vlada jutri ob posegu v plače ne namerava znižati javne porabe, ki utegne na koncu leta znašati kar 10 milijard DEM. Ja, kaj si pa misli tale Dagmar – saj vendar še nismo v Evropi. V teh krajih, kjer pa smo, pa še vedno vladajo zakoni sultanovega padišaha Nasredina Hode, po katerih velja za državo en, za rajo pa drug vatel. Slovenska pomlad torej ni nič drugega kot zamenjava enih Balkancev z drugimi. In Dagmar bi to moral vedeti.

Peterletova diplomacija

Lojze Peterle, zunanji minister, je za državnega sekretarja za politične zadeve v zunanjem ministru imenoval Ignaca Goloba, nekdanjega veleposlanika SFRJ v OZN in po Lojzetovih besedah enega najbolj izkušenih diplomatov. To je prvi znak, ki govori, da se zgodovina slovenske diplomacije ne začneja s krščanskimi demokrati, temveč se je očitno nekaj dogajalo že prej. Navsezadnje bo Lojzek postal še čisto normalen politik. Naj razume, kdor more.

Jelinčičeve posledice

Zmago Jelinčič, napol šef SNS, je postal kandidat za predsednika odbora za obrambo državnega zbora. Če bodo Zmaga na tem položaju tudi zares potrdili, so posledice tega dejanja znane že vnaprej. Janez Janša bo ob vse rente, ki jih je prigrabil z odhodom JLA iz Slovenije. Sedanji obrambni minister pa bo ob koncu svojega mandata dobil najvišje državno odlikovanje in – penzijo! Slovenija bo tedaj izpolnila prvi resnejši pogoj za vstop v NATO.

Siršetova kontinuiteta

Janez Sirše, novi direktor VIS, je po zatrjevanjih dobro obveščenelega kolega Frančka Kavčiča takoj po prihodu na novo delovno dolžnost razveljavil trinajst administrativnih upokojitev, ki jih je izvedel njegov predhodnik Miha Brejc. Menda naj bi bila zaradi teh upokojitev služba obglavljena in ogrožena njena (udbaška) kontinuiteta. Gre za največji dokaz strokovne in nestranske strukturalnosti VIS, ki jo je predsednik vlade prav zaradi tega podredil bolj sebi kot vladi in prav zaradi tega na njeno čelo imenoval prav »liberalnega demokrata« in svojega kimačca Janeza Siršeta. Drnovšek je s tem dokončno razkril svojo nedavno bolezen: FOBIJA ZAROTE.

Kuli

Vsaka podobnost tegale posnetka z Drnovškovim kadrovanjem v VIS je zgolj naključna. Vsakršno takšno primerjavo pa bomo šteli za zlonamerno natolčevanje.

Horoskop

Velika bojazen

Victor Hugo (rojen 26. februarja 1802) je bil francoski romantični pesnik, pisatelj in dramatik. Že v svojih mladih letih je prevzel vodstvo francoske romantične šole. Svojim prvim odmevnim delom je kmalu pridružil tudi zgodovinski roman »Notredamska cerkev v Parizu«, s čimer je izprical svoj vsestransko nadarjenost. Veliki umetnik pa se je vmešal tudi v politični tokove svojega časa. In ko je oblast v Franciji sprva kot predsednik in kasneje kot cesar prevzel Napoleon III., nečak znamenitega Napoleona Buonaparteja, se ni bal kritizirati novega cesarja. Toda kljub Hugojevi slavi je bil Napoleon III. prehud nasprotnik, in veliki umetnik se je bil prisiljen umakniti iz domovine in živeti v pregnanstvu. V pregnanstvu pa je ustvaril svoja zrela dela, in sicer satirične »Kazni«, lirična »Premišljevanja«, epsko »Legendo« in humanistični roman »Nesrečniki.« Ko je vojaški poraz v vojni s Prusijo Napoleona III. prisilil k odstopu in odhodu v pregnanstvo, se je Hugo končno lahko vrnil v domovino in doma preživel svoja zadnja leta.

Veliki umetnik je znal biti tudi »hiter« z jezikom. Tako ga je nekoč dobil na stol brivec in ga začel moriti s strašno prerokbo o koncu sveta. Nemočnemu umetniku je zaupal, da bodo tretjega dne poginile vse živali, petega dne pa bodo pomrli še vsi ljudje. Na strašno prerokbo je Hugo odgovoril: »Vaše besede me plašijo, prijatelj. Kdo me bo pa četrtega dne obriil?« V tem tednu so se rodili še rimski cesar Konstantin Veliki, ameriški pesnik Henry Longfellow, italijanski tenorist Enrico Caruso, francoski filozof in zgodovinar religije Ernest Renan, ameriški pisatelj nobelovec John Steinbeck, francoski filozof Michael de Montaigne, ameriški kemik nobelovec Linus Pauling, avstrijski slikar Oskar Kokoschka, ameriški pozavnist Glenn Miller, češki skladatelj Bedrich Smetana, sovjetski politik Mihail Gorbačov, ameriški izumitelj Alexander Graham Bell, italijanski violinist in skladatelj Antonio Vivaldi, slovenski pesnik Josip Murn-Aleksandrov in slovenski pisatelj Josip Jurčič.

Politik novega kova

Skrbijo ga plače, ki se zaslužijo na trgu. Za svojo je poskrbel z zakonom!

DELAVSKA ENOTNOST	SISTEM DVEH OBJEKTIVOV	ŠKANDAL	VIŠJI DOSTOJANSTVENIK V CERKVI	NEMŠKI PREDLOG	FRANCOSKI ŠPORTNI FUNKCIONAR (JULIJS)	NAGRADNA KRIZANKA	NENASIČENI OGLJIKOVODIK	KAZALNI ZAJEMEK	TURŠKI ZEMLJSKI GOSPOD	ODPRTINA V STENI	NAVEZANOST OTROK NA STAREŠE NASPROTNEGA SPOLA	LEVI PRITOK LABE V NEMČJI													
DOMAČINSKI VOJAK V VZHODNI AFRIKI	VEDA O LOBANJAH	NORDIJSKA BOGINJA MORJA	TANTAL	NEBESNI POJAV	REKA V DALMACIJI	PERGAMSKI VLADAR SPANJSKI LITERAT (EUGENIO)	MADŽARSKI PIANIST (GEZAI)	JAPONSKI PREMIER	OTOK V PRE-SPANSKEM JEFERJI UKRAJNSKA RASTLINA	VEZNIK	VELIKI ITALIJSKI PESNIK	MERILEC ČISTOSTI ZRAKA													
AVTOR: BORUT LEVEC	NESTROKOVNIAK	FRANCOSKA FILMSKA IGRALKA	DEDI DELEZ PO OČETU	IZUMIRLI GLAVONOZEC	POLITIČNI UMOR	JAKOVA SAMICA	PISATELJI JOKAI	NASLOV JAPONSKEGA CESARJA MAČIHO NASELJE	ŠPANSKO MESTO IN PROVINCA V BASKIJI	SANI	BARVITOST V SLIKI	POREDNI VEZNIK	JAPONSKI DENAR	TORIŠČE	TOVARNA POSODE V CELJU SLAVIJSKA POZEGA	PAVEL MERKU	IGRALKA MARGARET								
VISEČA ZIVALSKA USTNICA	FENIČANSKA BOGINJA LJUBEZNI	MILANSKI NOGOMETNI KLUB	VAS V EGIPTU BILU LUKSORJA	DELAVSKA ENOTNOST	AFRO-KARIBSKI PESNIK (LEON)	AMORET	ZGODOVINSKI KRAJ PRI ZADRU	VOJITELJ LUTK	OKOLJS OBMOČJE	ITOVA SAMICA	PLAČILNO SREDSTVO	KOMAR MRZLICAR	POLOŽAJ PRI SAHU	POKOČEN KLAVIR	PRITOK VISLE	MEZOPOTAMSKI KRALJ	MOSTAR	GRŠKA CRKA	RADON	ZAKOVICA	ANTON JANŠA	KULTURNO POSLOPJE V LJUBLJANI	GRŠKI MITOLOŠKI VELIKAN	SARAJEVO	SIMILAN ROZMAN

Nagradna križanka št. 9

Rešeno križanko nam pošljite do 9. marca 1993 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 9. Nagrade so 1.000, 700 in 500 tolarjev.

Rešitev nagradna križanka št. 7:

SKEČ, OTKA, KOPA, SRAB, OLA, OCENA, MORSKI PES, MIC-

HAEL, DANT, BRAŠKA, REZONANCA, TORI, ANTUN, TAT, OVID, BORG, ARI, RIMA, ATALOS, LET, NI, TANAKA, RODINA, ISTNIK, LISAR, KRŠ, AJDA, METLA, RAČINA, KLINKER, KLEPAR, ION, ACA

Izzrebani reševalci nagradne križanke št. 7:

1. Helena Duh, Morje 150, 62313 Fram,
  2. Rafko Berložnik, Ložnica 9 A, 63320 Velenje,
  3. Blanka Bizjak, Ponoviče 4c, 61282 Litija
- Nagrade bomo poslali po pošti.

Križanko pripravil:

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Nestalno bo

V začetku tega tedna je bilo skoraj pasje mraz. Hladen severni veter je rdečil ušesa in lica, silil za vrat in izvil marsikatero gorko med priložnostnimi pogovori o vremenu. V nedeljo je naše kraje od severa v »klasičnem slogu« prešla hladna fronta: mrzel zrak v višjih plasteh ozračja je napredoval hitreje kot v nižjih. Zato so se v glavnem povsod po Sloveniji pojavljale snežne plohe. Ponekod v južni Sloveniji je padlo celo nekaj centimetrov snega. Za fronto pa je z močnimi severnimi vetrovi došel občutno hladnejši zrak, ki je ohladil tudi vse Sredozemlje, saj je prodiral celo do severne Afrike. Sicer pa kaj, saj je še vedno februar – zima torej! Ze Valvasor pa nam je pravil: »Na splošno zmrzne zemlja na Kranjskem šele v decembru in se odpre konec svečana; medtem ko mraz večkrat zajame in spet izpusti. Včasih se od mraza tudi kaj prej strdi in se tudi kaj kasneje zmeha.« No, in tudi nam se bo nekaj kasneje zmehalo, saj nas je Peter (22. februar) posadil na svoj mrzli stol in nas zamrznil za skoraj ves teden.

Skoraj bi pozabili! Seveda, Matija nas bo rešil, saj je po svoji priljubljenosti med vremenskimi pregovori prav pri vrhu lestvice, to pa že nekaj pomeni. Inačico o razbijanju oziroma delanju ledu že poznate, zato danes tale: »Po Matiji ne gre lisjak čez led domov.« Kje pa potem? Po snegu. »Sneg? Je kdo spet rekel sneg?« Veste, če bi bili vremenarji vsaj približno tako zviti kot lisjaki, bi bila vremenska napoved pogosto takale: »Bo ali pa ne bo.«

No, kakorkoli že, po Matiji, ki je dogovajl v sredo, 24. februarja, so se vremena Kranjcem vsaj malo ogrela. Vendar pa nas, kot kaže, za konec tedna spet čaka nič kaj prijetno vreme, tokrat z drugega – zahodnega konca. V severnem Sredozemlju bo nastalo območje nizkega zračnega pritiska in takrat se vreme pri nas poslabša. Najprej bo začel pihati jugozahodni veter, nato se bo pooblačilo in predvsem v južni Sloveniji, kasneje pa tudi drugod, bodo padavine. Najprej bo snežilo, vmes morda tudi deževalo, pa spet snežilo. Vendar padavin verjetno ne bo tako veliko, kot se sliši. Podobno nestalno vreme se bo nadaljevalo tudi v začetku naslednjega tedna. Takrat pa bo že marec in kup ljudskih vremenskih modrosti komaj čaka, da nam ukroji vreme.